

Дбайна выкарыстоўваць кожны ўчастак сельскагаспадарчай зямлі

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аляксандр Лукашэнка даў высокаму ацэнку новай тэхніцы, даручыўшы да наступнай уборачнай кампаніі паставіць як мінімум дзесяць найбольш моцных і прадукцыйных камбайнаў і пааб'ядаўшы пад гэта фінансавую падтрымку. «Выдатны камбайн. Трэба яго даводзіць да розуму да наступнай уборкі, — сказаў Прэзідэнт. — Да ўраджаю наступнага года трэба зрабіць як мінімум 10 камбайнаў. Мы пастараемся іх закупіць, або гаспадаркі закупляць, а мы ім дапаможам». Абмяркоўвалася таксама пытанне аб неабходнасці абнаўлення парку камбайнаў у цэлым.

Разам з гэтым кіраўнік дзяржавы папярэдзі кіраўніцтва сельгасгаліны, што з кожным годам аб'ёмы падтрымкі АПК з боку дзяржавы будуць паступова скарачацца, а таму неабходна беражліва ставіцца да закупляемай новай тэхнікі. «Усе павінны разумець, пачуцьшы тое, аб чым мы тут гаворым, што гэта не значыць, што мы заўтра заменім усе камбайны», — падкрэсліў беларускі лідар.

Прэзідэнт таксама звярнуў увагу, што кожны, няхай нават невялікі ўчастак сельскагаспадарчай зямлі, павінен дбайна выкарыстоўвацца, у тым ліку на тэрыторыях, што прымыкаюць да ферм, прасядзібных участкаў. «Усе павінна быць узарана», — падкрэсліў ён. У гэтай сувязі кіраўнік дзяржавы адзначыў, што зямлі ўздоўж МКАД трэба выкарыстоўваць больш рацыянальна і па-гаспадарску. «У нас мора людзей, якія прасяць участак, каб пабудова прадпрыемства, стаянку або яшчэ штосьці. Да 1 кастрычніка гэты план павінен быць дэтальна прапрацаваны і прадстаўлены», — запатрабаваў Прэзідэнт.

«Кальцавая дарога павінна быць вітрынай краіны, каб людзі ехалі і бачылі, што тут жывуць гаспадары», — падкрэсліў беларускі лідар. — Самае галоўнае — гэта будаўніцтва ўздоўж кальцавой дарогі — з унутранага і знешняга бакоў. Столькі зямлі пуствуе, на якіх можна будаваць, а вы просіце адрэсці пад гэта сельгасугоддзі».

У частцы недапушчальнасці выкарыстання зямлі сельгаспрызначэння пад якое-небудзь будаўніцтва Прэзідэнт адрасаваў персанальны папрок старшын Мінскага аблвыканкама Сямёну Шапіру. Па дарозе на поле са збожжавымі кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу на ўзведзёную без узгаднення канструкцыю, якая, як растлумачылі чыноўнікі, выкарыстоўваецца падчас правядзення сельскагаспадарчай выстаўкі. Аляксандр Лукашэнка даручыў неадкладна ўстараніць парушэнне.

Трэба ведаць

3 1 ЖНІЎНЯ ПАВЯЛІЧЫЎСЯ СЯРЭДНЕДУШАВА МІНІМАЛЬНЫ СПАЖЫВЕЦКІ БЮДЖЭТ

У Беларусі з 1 жніўня 2014 года мінімальны спажывецкі бюджэт (МСБ) на аднаго члена сям'і з чатырох чалавек склаў 2060380 рублёў, што на 163260 рублёў больш за марнаты, які дзейнічаў з 1 мая гэтага года.

Новыя памеры сярэднедушавага МСБ будуць дзейнічаць з 1 жніўня па 31 кастрычніка 2014 года. Яны вызначаны для васьмі груп насельніцтва:

- сям'я з 4-х чалавек — 2060380
 - маладая сям'я з 3-х чалавек — 2231890
 - працаздольнае насельніцтва — 2639870
 - пенсіянеры — 2058090
 - студэнты — 2038020
 - дзці ва ўзросце да 3-х гадоў — 1602400
 - дзці ва ўзросце ад 3-х да 6-ці гадоў — 2100820
 - дзці ва ўзросце ад 6-ці да 18-ці гадоў — 2278810.
- Сярэднедушава мінімальны спажывецкі бюджэт сям'і з чатырох чалавек служыць асновай для вызначэння права на атрыманне льготных крэдытаў і субсідый на будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыццё жылых памяшканняў; а для грамадзян, якія пастаянна пражываюць і працуюць у населеных пунктах з колькасцю насельніцтва да 20 тысяч чалавек, — для вызначэння права на атрыманне льготных крэдытаў на капітальны рамонт і рэканструкцыю жылых памяшканняў, будаўніцтва інжынерных сетак, узвядзенне гаспадарчых памяшканняў і пабудов.
- Структура сярэднедушавага мінімальнага спажывецкага бюджэту сям'і з 4-х чалавек у цэнах чэрвеня 2014 г. па артыкулах расходаў:**
- прадукты харчавання — 55,6%;
 - адзенне, бялізна, абутак — 19,3%;
 - жыллёва-камунальныя паслугі — 5,9%;
 - бытавыя паслугі, транспарт, сувязь — 6,8%;
 - прадметы культурна-бытавога і гаспадарчага прызначэння — 7,2%;
 - культурна-асветныя мерапрыемствы і адпачынак — 1,6%;
 - узносы і плачажы — 1,6%;
 - прадметы санітарый, гігіены, лекі — 2,0%.

ЯКІЯ ЯШЧЭ ВЫПЛАТЫ ПАВЯЛІЧВАЮЦА З 1 ЖНІЎНЯ

Як мы ўжо пісалі, з 1 жніўня павялічваюцца пенсіі, БПМ, некаторыя віды дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей і інш. Сёння прыводзім канкрэтныя лічбы.

- ✓ **Працоўныя пенсіі павялічацца ў сярэднім на 7,3%.** Пры гэтым сярэдняя пенсія па ўзросце пры стажы 25 гадоў у мужчын і 20 гадоў у жанчын — 1 млн 402 тысячы рублёў, максімальная пенсія па ўзросце (калі індывідуальны каэфіцыент заробку складае 4,0 і стаж работы 45 гадоў у мужчын і 40 гадоў у жанчын) — 3 млн 939 тысяч рублёў.
- ✓ **Бюджэт пражытковага мінімуму (БПМ).** З павышэннем БПМ таксама ўзрастуць памеры аднаразовай дапамогі пры нараджэнні дзіцяці і некаторыя віды дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей.
- Памеры дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей:
 - на дзяцей, акрамя дзіцяці-інваліда, — 50% БПМ, альбо 671 700 рублёў;
 - на дзіця-інваліда — 70% БПМ, альбо 940 300 рублёў;
 - па доглядзе дзіцяці-інваліда да 18 гадоў (штомесячная) — 100% БПМ, альбо 1 343 400 рублёў;
 - на дзіця да 18 гадоў, інфіцыраванага ВІЧ (штомесячная) — 70% БПМ, альбо 940 300 рублёў.
- ✓ **У сувязі з ростам сярэдняй зарплаты па краіне павялічваюцца штомесячныя дапамогі па доглядзе дзяцей да 3 гадоў:**
 - на першае дзіця — 2 111 900 рублёў;
 - на другое і наступных дзяцей — 2 413 600 рублёў;
 - на дзіця-інваліда — 2 715 200 рублёў.

ПРАЕЗД У ГРАМАДСКІМ ТРАНСПАРЦЕ ПАДАРАЖЭ

У жніўні праезд у грамадскім транспарце Мінска падаражае да 4 тысяч рублёў, у рэгіёнах — да 3500 рублёў.

Купіць талончык у кіроўцы будзе каштаваць у Мінску 4,5 тысячы рублёў, у рэгіёнах — 4 тысячы рублёў. Дакладная дата павышэння тарыфаў у сталіцы пакуль невядомая, што тычыцца рэгіёнаў, то, напрыклад, згодна з паставенай Міноблвыканкамма, праезд у Мінскай вобласці падаражае ўжо сёння.

Папярэдняе павышэнне коштаў на праезд было 1 красавіка гэтага года.

Святлана БУСЬКО

Рынак працы

БЫЦЬ ГАТОВЫМІ ЗМЯНЯЦЬ СВАЁ ЖЫЦЦЁ

ЧАЛАВЕК ПАВІНЕН ЕХАЦЬ ЖЫЦЬ ТУДЫ, ДЗЕ ЁСЦЬ ПРАЦА, А НЕ ЧАКАЦЬ, ШТО ДЗЯРЖАВА АРГАНІЗУЕ ЯМУ ПРАЦУ ТАМ, ДЗЕ ЁН ЖЫВЕ

Спецыялісты сцвярджаюць, што сітуацыя на беларускім рынку працы сёння адносна стабільная. На працягу некалькіх гадоў у краіне трываецца нізкі ўзровень афіцыйна зарэгістраванага беспрацоўя — 0,5%. Тым не менш эксперты ўпэўнены, што беларусам трэба станавіцца больш мабільнымі і не баяцца мяняць сваё жыццё.

Працадаўцы ў пошуку работнікаў

— З аднаго боку, нізкі ўзровень беспрацоўя, які мы назіраем сёння, — гэта, вядома, добра, але калі паглядаець з другога — на рынку працы адсутнічае канкурэнцыя, — сцвярджае **начальнік упраўлення палітыкі занятасці Мінпрацы і сацыяльнай абароны Алег ТОКУН.** — Устойлівае перавышэнне попыту на працоўную сілу над прапановай прыводзіць да таго, што работнік можа фактычна дыктаваць свае ўмовы наймальніку.

Сапраўды, у краіне назіраецца вялікая колькасць вакантных працоўных месцаў, якія не запаўняюцца, і наймальнікі знаходзяцца ў пошуку. Афіцыйна ў нас зарэгістраваны 21 200 беспрацоўных — пры заўяўленых 55 303 свабодных вакансіях.

Складаным момантам з'яўляецца дысбаланс на рынку працы, г. зн. несупадзенне наяўных вакансій і тых спецыяльнасцяў, якія маюць беспрацоўныя. Так, больш за ўсё патрэбны рабочыя рукі: 76% вакансій складаюць рабочыя прафесіі.

КАР'ЫСНА ВЕДАЦЬ

У горадзе найбольш запатрабаваны кіроўцы аўтамабіля, прадаўцы, кухары, кандытары, афіцыянты, цырульнікі, слесары розных профіяў, сталары, токары, трактарысты, швачкі, электрамэнцеры па рамонце і абслугоўванні электраабсталявання.

Сярод работнікаў будаўнічых прафесій — бетоншчыкі, муляры, страхары, малары, мантажнікі будаўнічых канструкцый, абліцоўшчыкі-плітчнікі, цесляры, тынкоўшчыкі, электрагазаваршчыкі;

Сярод спецыялістаў і служачых — дактары, фельчары, акушэры, выхавальнікі, інжынеры, у тым ліку інжынеры-тэхнолагі, інжынеры-праграмісты.

У сельскай мясцовасці запатрабаваны трактарысты, апэратары машыннага даення, аграномы, ветурачы і ветфельдшары; заатэхнікі, дактары; інжынеры.

6 САМЫХ ЗАПАТРАБАВАНЫХ ПРАФЕСІЙ БУДУЧЫНІ

Высокі ўзровень беспрацоўя ў развітых краінах прымушае моладзь уважліва ставіцца да выбару прафесіі, а аналітыкаў — праводзіць сур'ёзныя даследаванні і строіць прагнозы для рынку працы. Мы хочам сцісла пазнаёміць вас з адным з такіх прагнозаў, зробленых у ЗША, які арыентаваны на 2020 год. Ён адлюстроўвае некаторыя тэндэнцыі (у прыватнасці, старэнне насельніцтва), актуальныя і для нашай краіны.

А значыць, патрэба ў гэтых прафесіях будзе расці і ў Беларусі.

Афталмолагі

Афталмолагі — доктар, які спецыялізуецца на дыягностыцы хвароб вачэй і лячэнні розных парушэнняў зроку. Улічваючы, што з кожным годам колькасць пажылых людзей расце, патрэба ў афталмолагам, як мяркуецца, у хуткім часе павялічыцца на траціну.

Сурдолагі

Дактары-сурдолагі — гэта спецыялісты па дыягностыцы і лячэнні парушэнняў слыху. Зноў жа, старэнне насельніцтва — асноўная прычына высокага попыту на сурдолагаў. Чакаецца, што патрэба ў іх да канца гэтага дзесяцігоддзя таксама павялічыцца больш чым на траціну.

Спецыялісты па рэабілітацыі

Спецыяліст па рэабілітацыі працуе з пацыентамі, якія мелі сур'ёзную траўму, хваробу, перанеслі складаную аперацыю або з'яўляюцца інвалідамі. Яны дапамагаюць пацыентам забіцца пра хваробу і стаць незалежнымі ў паўсядзённым жыцці.

НАГОДА ЎСПОМНІЦЬ І НАПОМНІЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— З ваеннага пункту гледжання гэтая вайна, па сутнасці, стала першай, у якой для знішчэння і разбуарэння актыўна выкарыстоўваліся найноўшыя дасягненні навукова-тэхнічнага прагрэсу таго часу — танкі і самалёты, падводныя лодкі і хімічная зброя, сродкі супрацьпаветранай абароны і радыёэлектроннай барацьбы, — **значыў міністр абароны генерал-лейтэнант Юрый ЖАДОБІН.**

Ю. Жадобін

З палітычнага пункту гледжання Першая сусветная вайна прывяла да распаду трох наймагутнейшых еўрапейскіх імперыяў: Германскай, Расійскай і Аўстра-Венгерскай, а таксама паслужыла пачаткам распаду Асманскай імперыі. Аднак сёння не нагода даваць гэтай вайне пэўныя палітычныя, гістарычныя і ваенныя адзнакі. Сёння — нагода напамінаць сусветнай грамадскасці, наколькі квольны і нетрывалым бывае мір, як хутка квітнеючыя палі і сады могуць ператварыцца ў крывавае поле бітвы. Нагода ўспомніць тых, хто меў за ўсё задумваўся аб прычынах вайны, але самаадада на ішоў на перадавую, каб абараніць ад ворага сваю Айчыну.

Сімвалічна, што мемарыял знаходзіцца на месцы Мінскіх брацкіх могілак, на якіх пахаваны вайскоўцы рускай арміі. Тут спачываюць 5 тысяч салдат — прадстаўнікоў 830 вайсковых фарміраванняў, якія памерлі ад раненняў у мінскіх лазарэтах, шпітальных і бальніцах. Імёны амаль паловы з іх сёння вядомыя. Яны ўзвекавечаны на скульптурных кампазіцыйных каля капіцы. Другая палова так і засталася безымённым, але не забытай намі.

— Дрэнна, што з урокаў Першай сусветнай вайны не было зроблена высоўі, і ў выніку палітычных амбіцый, сусветнай гонкі ўзброенаў праз

з-за працоўнай міграцыі часткі беларусаў, перш за ўсё — у Расію. Між тым з уступленнем у сілу з 1 студзеня 2015 года Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе працоўныя мігранты з Беларусі, Расіі і Казахстана атрымаюць шэраг роўных сацыяльных правоў з грамадзянамі дзяржавы працоўнага аднаўлення. Ці не павялічаны падобныя прэфэрэнцыі колькасць беларусаў, якія будуць шукаць вялікіх заробкаў у Расіі?

— Насамрэч гэтае пагадненне аб прававым статусе мігрантаў, заключанае ў 2010 годзе ў Пецярбургу, дэ-факта ўжо даўно ў сіле, — сцвярджае начальнік упраўлення палітыкі занятасці Мінпрацы і сацабароны. — Так, пачынаючы з 2012 года ў Беларусі, Расіі і Казахстане, у прынцыпе, няма ніякіх абмежаванняў ні ў прыёме на працу, ні ў сацыяльных прэфэрэнцыях. Так што з уступленнем у сілу дагавора ніякіх глабальных пераменаў на рынку працы не чакаецца. Мы ўжо два гады жывём у гэтай сітуацыі. Да таго ж мы па ўзроўні атлаты працы, у прыватнасці, шэрагу будаўнічых спецыяльнасцяў, а таксама вадзіцеляў сёння наблізіліся да ўзроўню Расіі. І калі ў нас хтосьці зарабляе менш, то трэба разумець, што яму пры гэтым не трэба здымаць кватэру, у яго менш рызык і г. д. Гэта значыць — умовы прыблізна аднолькавыя.

Між тым, спецыялісты кажуць, што падліччы, колькі беларусаў ужо выехалі працаваць у Расію, вельмі складана, бо ніякіх дазвольных дакументаў для гэтага не патрэбна. Экспертныя ацэнкі адрозніваюцца, але сыходзяцца ў тым, што, хутчэй за ўсё, цяпер у краіне-суседцы працуюць ад 100 да 300 тысяч нашых суайчынікаў.

Алег Токун адзначае, што і расіяне таксама едуць уладкоўвацца да нас на працу. «Гэта не масава, але такая яшчэ ёсць», — кажа спецыяліст.

Многія наймальнікі гатовы навучаць моладзь на працоўным месцы

Нягледзячы на тое, што цяпер часцей назіраецца канкурэнцыя на працоўнае месца сярод саіскальнікаў, а за работніка

з-за працоўнай міграцыі часткі беларусаў, перш за ўсё — у Расію. Між тым з уступленнем у сілу з 1 студзеня 2015 года Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе працоўныя мігранты з Беларусі, Расіі і Казахстана атрымаюць шэраг роўных сацыяльных правоў з грамадзянамі дзяржавы працоўнага аднаўлення. Ці не павялічаны падобныя прэфэрэнцыі колькасць беларусаў, якія будуць шукаць вялікіх заробкаў у Расіі?

— Насамрэч гэтае пагадненне аб прававым статусе мігрантаў, заключанае ў 2010 годзе ў Пецярбургу, дэ-факта ўжо даўно ў сіле, — сцвярджае начальнік упраўлення палітыкі занятасці Мінпрацы і сацабароны. — Так, пачынаючы з 2012 года ў Беларусі, Расіі і Казахстане, у прынцыпе, няма ніякіх абмежаванняў ні ў прыёме на працу, ні ў сацыяльных прэфэрэнцыях. Так што з уступленнем у сілу дагавора ніякіх глабальных пераменаў на рынку працы не чакаецца. Мы ўжо два гады жывём у гэтай сітуацыі. Да таго ж мы па ўзроўні атлаты працы, у прыватнасці, шэрагу будаўнічых спецыяльнасцяў, а таксама вадзіцеляў сёння наблізіліся да ўзроўню Расіі. І калі ў нас хтосьці зарабляе менш, то трэба разумець, што яму пры гэтым не трэба здымаць кватэру, у яго менш рызык і г. д. Гэта значыць — умовы прыблізна аднолькавыя.

Між тым, спецыялісты кажуць, што падліччы, колькі беларусаў ужо выехалі працаваць у Расію, вельмі складана, бо ніякіх дазвольных дакументаў для гэтага не патрэбна. Экспертныя ацэнкі адрозніваюцца, але сыходзяцца ў тым, што, хутчэй за ўсё, цяпер у краіне-суседцы працуюць ад 100 да 300 тысяч нашых суайчынікаў.

Алег Токун адзначае, што і расіяне таксама едуць уладкоўвацца да нас на працу. «Гэта не масава, але такая яшчэ ёсць», — кажа спецыяліст.

Многія наймальнікі гатовы навучаць моладзь на працоўным месцы

Нягледзячы на тое, што цяпер часцей назіраецца канкурэнцыя на працоўнае месца сярод саіскальнікаў, а за работніка

ДАВЕДКА «ЗВЯЗДЫ»

Спецыялісты па ультрагукавым даследаванні (УГД)

Дактары УГД працуюць у бальніцах і іншых медыцынскіх установах, дзе праводзяць ультрагукавое абследаванне і аналіз атрыманых малюнкаў. Патрэба ў іх будзе толькі ўзрастаць.

Інжынеры па медыцынскай абсталяванні

Інжынеры па медыцынскай абсталяванні звычайна займаюцца стварэннем або абслугоўваннем медыцынскага абсталявання. Гэтая прафесія патрабуе вялікіх ведаў у біялогіі, матэматыцы і хіміі. Чакаецца, што патрэба ў інжынерах па медыцынскай абсталяванні да 2020 года павялічыцца на 61%, што з'яўляецца самым значным ростам сярод усіх прафесій у гэтым спісе.

Аналітыкі рынку

Аналітыкі рынку працуюць у большасці сектараў эканомікі і займаюцца прагназаваннем рынку і трэндаў продажы, а таксама праводзяць збор і аналіз інфармацыі для кампаній.

Эканоміка

ДОБРЫ ПРЫКЛАД СУПРАЦОЎНІЦТВА

Паспяховае супрацоўніцтва беларускіх і заходнеўрэйскіх кампаній пакуль што, на жаль, з'яўляецца хутчэй выключэннем з правілаў, чым самым правілам. Больш звыкла ўспрымаецца сумесная праца айчынных кампаній з рэзідэнтамі краін М'ятнага саюза. Аднак пэўныя прыклады даказваюць, што аб'яднанне кампаній з Беларусі і краін Еўрасаюза можа даваць не меншы плён. Яскравы прыклад такога супрацоўніцтва — дзейнасць беларуска-літоўскай фірмы «КТМ-2000» і славацкай Celox.

У Мінскім аддзяленні гандлёва-прамысловай палаты прадстаўнікі кампаній падпісалі чарговы дагавор аб супрацоўніцтве, а таксама прадманаврацілі журналістам вынікі сваёй сумеснай працы. Прадпрыемства «КТМ-2000» было заснавана ў Мінску. 32 працэнты акцыяў належаць адной з літоўскіх кампаній, астатнія сродкі — беларускія. Фірма звычайна вытворчасцю і распрацоўкай сістэм з алюмініевых сплаваў, у першую чаргу — будаўнічых матэрыялаў. За 14 гадоў існавання «КТМ» пераўтварылася ў аднаго з буйнейшых вытворцаў алюмініевых сістэм у Беларусі. Супрацоўніцтва са славацкай фірмай Celox, якая з'яўляецца адным з лідараў у апрацоўцы алюмінія ў сваім рэгіёне, пачалося 7 гадоў таму.

— Я не перабольшу, калі скажу, што кампанія Celox у апошнія гады была для нас больш чым проста партнёрам, яны былі нашымі настаўнікамі, — сказаў дырэктар «КТМ-2000» Тарас ГВАЗДКОЎ. Акрамя традыцыйнага гандлёвага супрацоўніцтва («КТМ» атрымаў рынкі збыту ў Аўстрыі, Венгрыі, Чэхіі, Румыніі, Балгарыі), Celox кансультавала беларускіх прадпрыемальнікаў у пытаннях развіцця кампаніі. Пры актыўным удзеле славакаў «КТМ» адкрыла свой філіял у Лагойску, рэканструяваўшы закінуты будынак заводу «ЭПАС». Цяпер на фабрыцы працуюць больш як 70 чалавек, у асноўным — мясцовыя жыхары. Уся вытворчасць адпавядае высокім акалагічным стандартам.

Новы дагавор, які заключылі кіраўнікі кампаній, робіць супрацоўніцтва беларусаў і славакаў яшчэ больш шчыльным. Цяпер прадукцыя вытворцаў будзе прадавацца пад агульным брэндам («КТМ-Celox» ва Усходняй Еўропе і краінах М'ятнага саюза, «Celox-КТМ» — у Еўрапейскім саюзе).

— Мне вельмі падабаецца працаваць у Беларусі, ды і сама Беларусь таксама вельмі прыгожая краіна, — падзяліўся ўражанямі **прэзідэнт кампаніі Celox Іван ФІШАР.** — Мы робім маленькую, але вельмі важную справу.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ

ПАЙШОЎ З ЖЫЦЦЯ ФУТБАЛІСТ ВАЛЯНЦІН БЯЛЬКЕВІЧ

У выдатнага гульца кіеўскага «Дынама» і зборнай Беларусі адарваўся тромб.

Калі паміраюць куміры дзяцінства, словы падабраць неймаверна складана. Не, я не ведаю на сцены плакаты з яго фотаздымкамі, але скааў, ні бы малпа, ад таго, што нашы футбалісты — Вялянцін Бялькевіч і Аляксандр Хацкевіч — гуляюць у паўфінале Лігі чэмпіёнаў! Вялянцін Бялькевіч быў у маім дзіцячым уяўленні ўвасабленнем футбольнай мудрасці: ён выдатна бачыў поле, забіваў прыгожыя мячы і раздаваў не менш эстэтычныя перадачы. І калі Бялькевіч з'яўляўся на полі ў форме зборнай, гэта ўжо было гарантыяй таго, што ў атацы нашы хлопцы нешта створаць незалежна ад узроўню саперніка. Ён хоць і быў выхаванцам мінскага «Дынама», аднак амаль усю кар'еру прысвяціў іншым «дынамаўцам» — кіеўскім. Вялянцін быў адным з ключавых футбалістаў у сістэме выдатнай каманды Валерыя Лабанюскага, якая напрыканцы 1990-х літаральна разнесла еўрапейскіх грандаў і спынілася ў адным кроку ад фіналу Лігі чэмпіёнаў у 1999 годзе. За 18-гадоваю кар'еру Бялькевіч прызнаваўся лепшым футбалістам у Беларусі, і ўкраінскай лігі, правёў 56 матчаў за нашу зборную. У апошні час працаваў у кіеўскім «Дынама». Ягоны шлях перарываўся на 42-м годзе жыцця.

Рэдакцыя газеты «Звязда» смуткуе і выказвае спачуванні родным і блізкім Вялянціна Бялькевіча.

Ян ЖЫЛЕВІЧ.

Ю. БЕЛТА

■ Стратэгічны рэсурс

КАБ «ЛЁГКІЯ ЕЎРОПЫ»

ЗАДЫЖАЛІ НАПОЎНІЦУ

Беларускія вучоныя працуюць над планам выратавання балот

Беларускія балоты нездарма называюць «лёгкамі Еўропы». Менавіта гэтыя прыродныя комплексы — важны элемент у працэсе ачышчэння вады і стабілізацыі клімату, яны паглынаюць і ўтрымліваюць значную частку вуглякіслага газу з атмасферы. Але неабдуманая дзейнасць чалавека прывяла да амаль поўнага знішчэння многіх з іх. Як жа зберагчы і прымножыць гэту прыродную каштоўнасць? Выразненне гэтага пытання сёння займаюцца і беларускія, і замежныя навукоўцы.

ПЕРАЎТВАРЭННЕ ААПТ ПАВІННА БЫЦЬ АБГРУНТАВАНЫМ

Па словах Ігара Качаноўскага, многія асабліва ахоўныя прыродныя тэрыторыі былі створаны ў нашай краіне шмат гадоў назад. І сёння, калі істотна змянілася беларускае заканадаўства, наступіла чарга змен і ў гэтых унікальных комплексах.

Так, з дапамогай сучасных распрацовак у прыродаахоўным і зямельным заканадаўстве сёння выразна зафіксаваны межы асабліва ахоўных прыродных тэрыторый, кожная з іх зарэгістравана як тэрытарыяльная адзінка, што павіна змяшчыць колькасны праблем, звязаны з незаконным захопам тэрыторый, і іншых парушэнняў заканадаўства.

Яшчэ ў сярэдзіне XX стагоддзя балоты займалі 2 мільёны 939 тысяч га, ці 14,2% ад агульнай плошчы Беларусі. У натуральным стане захавалася толькі 863 тыс. га.

З дапамогай навукоўцаў было вызначана, якія часткі асабліва ахоўных прыродных тэрыторый маюць прыродаахоўную каштоўнасць, якія яе страцілі, а якія сумежныя тэрыторыі трэба ўключыць у ахову.

— Нядаўна было праведзена пераўтварэнне заказніка «Дакудзюкі», — расказаў намеснік міністра. — Яго плошча была значна зменшана за кошт тых балотных участкаў, якія ўжо дэградавалі (напрыклад, праз паржары) і не ўключаюць прыродаахоўнай каштоўнасці.

Праект па заказніку «Выганашанскі» таксама ў хуткім часе будзе ўнесены на разгляд урада. Падчас абмеркавання лёсу заказніка прадставілі прыродаахоўнага ведамства змалі абараніць усе важныя пазіцыі, дзякуючы чаму заказнік зможа захаваць свае межы, без выключэння участка, які планавалася аддзяць для здабычы торфу.

— Па іншых ААПТ зараз працуюць спецыялісты ўзгадненне. Таму па-

куль рана гаварыць, у якім выглядзе яны будуць прадстаўлены ва ўрад. Але думаем, што выключэння каштоўных і асабліва каштоўных участкаў для здабычы торфу не будзе, — адзначыў Ігар Качаноўскі.

Навуковец Аляксандр Казулін упэўнены, што самае галоўнае ў пытаннях пераўтварэння ААПТ — сачыць за тым, ці захавана тое, што трэба захоўваць. — Перыферыя многіх балот згарэла і апусцілася ніжэй за натуральную частку на 1–1,5 м, — расказаў Аляксандр Васільевіч. — Гэтыя згарэлыя часткі і плануецца аддзяць для здабычы торфу. У адказ торфопрадыемствы будуць укладваць значныя грошы, каб агарадзіць каштоўную для прыроды цэнтральную частку супрацьфільтрацыйнай мембранай і дамбай. Та-

кім чынам, мы прыцягнем сродкі, каб захаваць натуральнае балота.

Яшчэ адной важнай і складанай праблемай Аляксандр Казулін лічыць вялікую запатрабаванасць еўрапейскага рынку ў тарфяных грунтах. Для іх вытворчасці выкарыстоўваецца торф з верхняга слоя балот, які мала разлажыўся. І таму, нягледзячы на паступовае зніжэнне выкарыстання торфу ў Беларусі для патрэб энергетыкі, яго здабыча не спыняецца.

— Пакуль у Еўрасаюзе не будзе створана своеасаблівае сістэма сертыфікацыі торфу, якая б дазваляла здабываць прыродны рэсурс толькі на дэградаваных балотах, гэтая праблема будзе існаваць і ў Беларусі, і ў іншых краінах, — мяркуе вучоны.

АДНАВІЦЬ, НЕ ДАЦЬ ЗАГІНУЦЬ

Сярод праблем беларускіх балот вельмі важнае, глабальнае

зачэнне мае пытанне выкідаў парніковых газаў.

Па словах кіраўніка Міжнароднай працоўнай групы па захаванні балот, нямецкага вучонага і палітыка Ханса ЮСТЭНА, на нашай планеце асушана каля 15% тарфянікаў, ці 0,3% ад плошчы зямной паверхні. Але, нягледзячы на невялікую плошчу, менавіта гэтыя тэрыторыі адказныя за 5% усіх выкідаў парніковых газаў, звязаных з дзейнасцю чалавека. І Беларусь займае трэцяе месца ў свеце па аб'ёму выкідаў парніковых газаў з дэградаваных балот.

— Ва ўсім свеце прыкладваюцца намаганні па вырашэнні гэтай праблемы, — паведаміў Ханс Юстэн. — Беларусь таксама робіць шмат для прасоўвання падобных ініцыятыў. Менавіта дзякуючы працы беларускай дэлегацыі Канвенцыя па змяненні клімату прызнае вялікі ўплыў асушаных балот на выкіды парніковых газаў.

Акрамя таго, сёння наша краіна — сярод лідараў па аднаўленні балот у свеце. За апошнія дзесяцігоддзі 51 тысяч га асушаных беларускіх балот была паўторна забалочана. І менавіта таму Беларусь атрымлівае такую ўвагу з боку міжнароднай навуковай супольнасці ў плане шырокага досведу па вырашэнні гэтай праблемы.

○○○

Яшчэ шмат дзядзюца зрабіць вучоным і іншым спецыялістам для таго, каб «лёгка Еўропы» змалі задыхацца на поўную сілу. І да гэтага важна кроку іх можа наблізіць... наша неабякаваць і любоў да роднай прыроды. Будзеце ўважлівымі да кожнага кавалачка гэтай тэрыторыі, дапамагіце балоту вызваліцца ад хмызнякоў і трыснягу, што пазбаўляюць прытулку і часам жыцця ўнікальных для Беларусі раслін і жывёл. Жывіце ў гармоніі з прыродай, і яна абавязкова аддзячыць вам!

Вераніка КОЛАСАВА

ДЗЕЦЯМ ДА 18-ці

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Раней, як добра памятаюць заўсёды, на трэцім паверсе ЦУМа нічога не было — дакладнай, нічога цікавага для наведнікаў, бо тут месціліся складскія і службовыя памяшканні. Пасля рэканструкцыі некалькіх зал агульнай плошчай амаль 1300 квадратных метраў якрэз хапіла, каб адкрыць аддзел з «таварамі для тых, каму ад 0 да 18».

— Колькі пакупнікоў сёння было? Ой, шмат, некалькі соцень ужо дакладна, — крыху стомлена ўсміхаюцца праддзюцкансультанты дзіцячага аддзела. — Самы вялікі наплыв, безумоўна, быў зранку, бо першыя сто пакупнікоў атрымалі ў падарунак дысконтную картку, але і цяпер людзей шмат — хто па кантэвары, хто па школьнае адзенне і абутак. Таксама шмат купляюць цацак на розны ўзрост.

Спраўды, сказаць, каб у «Дзіцячым свеце» апоўдні назіраўся ахвятажыт, цацка, але разам з тым ніводная прымерная не пустуе. Многія прыйшлі цэлымі сем'ямі. «Пакуль мама са старэйшым сынам выбірае піжамкі і штаны, мы з малым вывучаем машынку, а сярэдняя дачка гуляе з іншымі дзецьмі на ігравым аўтамаце, — распавядае бацька траіх дзяцей Ігар. — Раней, шчыра сказаць, паход з усімі дзецьмі ў краму ператвараўся ў маленькае «пекла» — адзіны цягне туды, другі сюды, а трэцяя наогул не хоча нічога мераць. Цяпер зручней — усё ў адным аддзеле, і месца больш».

Праўда, іншыя пакупнікі — маладыя мамы — лічаць размяшчэнне «Дзіцячага свету» не вельмі зручным: «З вялікімі дзецьмі на трэцім паверху нармальна дойдзеш, а як з маленькімі і тым больш з каляскай?» — Блузак тут вельмі шырокае выбар, — заўважае маці будучай пяцікласніцы Крысціны, — а вось жакет падабраць пакуль не можам.

Тыя з бацькоў школьнікаў, хто таксама меў цяжкасці з выбарам адзення афіцыйна-дзелавага стылю — каб было і зручна, і прыгожа, і практычна, і шчыра пажадана, каб самаму дзіцяці падабалася — вырашылі спачатку паглядзець, як форма «сядзіць» на іншых, і далучыліся да ліку гледачоў і крытыкаў дэманстрацыі адзення для школы, вырабленага на айчынных прадпрыемствах.

— Вось гэты камплект нічога такі, і не чорна-белы, — уга-

ворвае мама дачку-падлетка.

— Хадзем, памераем?

Пакуль старэйшыя вывучалі школьны асартымент, малачача задавальненнем прымала ўдзел у забавуляльным праграме — некаторыя сур'ёзна віталіся з мультыплікацыйнымі персанажамі за руку (ці што ў іх там?), іншыя самазабыўна танцавалі на невялікай сцэне і вакол яе, астатнія далучаліся да курсавы і розгрышаў салодкіх прышоў. Напрыклад, удзельнікі дзіцячага мастацкага пленэру натхнёна малювалі Чырвоны Калтурок, Мішку на Поўначы і іншых герояў беларускіх цукерак, а на пляцоўцы ля дзіцячай кавярні малых ахвотна прадстаўлялі рукі і шчокі, каб атрымаць на іх чароўна малюнку-аквагрыв. «Эх, дзе мае... пяць гадоў!» — з лёгкай зайздрасцю заўважаў выкладок мінак.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Фотаздымкі Надзеі БУЖАЊ.

ПАКУЛЬ ГРОМ НЕ ГРЫМНЕ...

Выконваючы даручэнні, якія кіраўнік дзяржавы даў пры наведанні л'нозавода і мясакамбіната ў Слуцку, Камітэт дзяржаўнага кантролю Гродзенскай вобласці правёў маітэрынг на перапрацоўчыя прадпрыемствах рэгіяна.

У Лідскім мясакамбінаце ў аварыйным стане знаходзіцца будынак санітарнай бойні, складскія памяшканні, цэх утылізацыі мясновага канфіскаату. Патрабуючы рамонтна назіральных калодзежы забойнага цэха, зачаліся пафарбоўкі многія вытворчыя памяшканні і шмат абсталявання, тубаправодаў і будаўнічых канструкцый. З 1991

года (!) пад павеццо льяжыць абсталяванне, якое прызначалася для аснашчэння новага прадпрыемства — недабудаванага да цяперашняга часу. Абсталяванне часткова пакрылася ржой, скрыні разбіты. Акрамя таго, устаноўлены факты псавання сыравіны. У лютым сёлетняга года забракавалі і накіравалі на утылізацыю 3600 кілаграмаў курнынага мяса, бо скончыўся тэрмін яго прыдатнасці. Па ўсіх фактах бесгаспадарчасці Камітэт дзяржантролю накіраваў праднісанні аб устанаўленні парушэнняў і прыцягненні да адказнасці вінаватых асоб.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

■ Проста мова

ДВОЕ... І ТАКІЯ ШЧАСЛІВЫЯ...

Мода — ці не ва ўсіх раёнках адну старонку з чатырох цяпер займаюць абвесткі кшталту «Патрабуюцца», «Куплю», «Прадам», само сабой — «Глыбока спачуваем», само сабой — «Віншваем!»...

У той раз сярод імянінікаў прыяцелька была. І віталі яе з прыгожай датай. Грэх было не далучыцца, не пазваніць, не спытаць напрыканцы, а гэта ж колькі вам?

— Мне? — перапыхнула жанчына. — 50! Я не саромлюся сваіх гадоў! ...Я, дарэчы, таксама — не, бронь Божа!.. Я проста не веру, што яны — мае.

ПРЫЗНАННЕ

Жарты нічога не варты, але часам праўдзяця. Аднойчы, каб нечым заняць малую, маці дала ёй аловак і некалькі лістоў паперы.

З таго дня дачка захапілася, стала малываць — хоць чым, хоць на чым: фламастарам на шпалерах, крэйдай на асфальце, дубчыкам на пяску. А трохі пазней ёй спраўдныя фарбы купілі — толькі вучыць, толькі малюць. Дзіця старалася і ў хуткім часе нават «выстаўку» зрабіла: павезла свае творы ў вёску — дзядулю паказаць.

Той доўга да іх «прыладжваўся», доўга перабіраў, разглядаў, уздыхаў. Выдаў нарэшце: — Не, унучка, ты мастачкай не будзеш... Дзядзючынцы мову занялі, слёзы на вачах! А дзед нават вухам не павёў — сваю гнюлі лінію: — Так-так, — уздыхаў, — мастачкай не будзеш... Бо мастачка ты ўжо!..

Так яно урашце і сталася, бо жарты і на праўду нічога не варты, але ж часам праўдзяця.

ШТО ТОЙ...

БОК, ШТО ГЭТЫ

Анекдот: жонка прыбралася ў новую сукенку, выйшла ў пакой да мужа, спытала: «Любы, ну як я?» Той павярнуў галаву ад тэлевізара, сказаў: «Крыху надакучыла. А так... Нішто сабе».

МАРНА!

У сяброўці прыгода: па лесках узлезла на стол, памыла акно. А наважылася злазіць і, што называецца, прамакнулася — не туды дзяткаціла, загрымела на падлогу... Разам з тымі лескамі. Пабіла бок, плячук, галаву, а галоўнае — усё... без толку:

— Нехта галавою ляснецца, — казалі назавтра, — і адразу празорцам стане, а я воль — не...

...Мусіць, нізка была прыступка? Ці замяккі дыван?

ТРЭБА ПАДМЯТАЦЬ!

Мінск — горад чысты... Не таму, на жаль, што людзі не смеюць — проста дворніку шмат. Адзін, напрыклад, свой участка падмятаў у дзесьці вечара, венікам, што дужа ўразіла замежных турыстаў! (Што канкрэтна — тое, што досыць позна, ці тое, што венікам, — не паведамлялася).

СВЕДЧУ

...Пад вокнамі кватэры, дзе жылі раней, доўга красаваўся надпіс: «Таня, я люблю тебя!», там, дзе жывём цяпер, — гэтак жа прызнанне Яне, крывы павадзіль — Надзі, яшчэ далей — адраславана нейкай незнаёмыцы «Ты — мая вяселенная!» (што, згадзіцца, досыць нечакана, прынамсі, для асфальту), які і кароткае: «кохат»...

А воль «каханю» ў сваёй краіне пад нейкімі вокнамі не бачыла ні разу. Нідзе.

НЯМА ДУРНЫХ?

Малыя дзеткі, малыя і бедкі, а падрастуць... Надзіна дачка ў 18 з дому зматалася — на здымку кватэру пераехала, з кавалерам.

«У нас, — матулі сказала, — такая любоў, ну такая любоў!»

— Дык пажаніліся б, як людзі... Вяселле згулялі б, — прасіла тая.

— А воль з гэтым спяшчацца не вярта, гэта і праз год можна зрабіць, — абнадзеіў жанчыну кандыдат у зяці.

Паабяцаў — можна сказаць, сучасны. Але ж не зрабіў...

І, як выглядае, ужо не зробіць, бо на трынаццатым годзе сумеснага жыцця яго так

званая грамадзянская жонка зацяжарала, амаль пяць месяцаў праляжала на захаванні, а вынік — нуль: не данасіла тое дзіцятка... Іншых (як казалі ўрачы), хутчэй за ўсё, таксама не даносіць... Калі шмач зацяжарыць... Трэба, маўляў, вельмі доўга лячыцца... Ці шукаць сургадату маці.

І тое, і другое (да варажбіткі не хадзі!) вымагае расходаў, прычым вельмі вялікіх. Ні ў Надзі, ні ў яе дачкі такіх грошай зроду не было і быць не можа (хіба што прадаць кватэру?). У таго «кандыдата ў зяці» — як быццам, ёсць, але ж ён (адкрытым тэкстам сказаў!) не дурань, каб плаціць за тое, што можа мець задарма — з нейкай іншай дзядзючнай... Гэта — Надзіна дачка — усё часцей цяпер начуе ў матулі.

Неўзабаве, відаць, пераедзе зусім.

«ПОМНІК»

...Паліў у гаспадарчай краме было шмат, але да тых, якіх скравалі адразу: кубкі сталі — ну проста вачэй не адвесці: ладныя, цёмна-цёмна сінія, паверсе арнамент з дубовых лістоў, унізе...

Унізе, на доныч, як таму і належыць, была паперынка з коштам. І ўражвала яна не менш...

А таму, цяжынка ўздыхнуўшы, мы паставілі кубкі назад на палічку і ўжо адышліся да іншых. Але думаць не перасталі, бо акурат такіх воль ладных кубкаў дома не халапа: гарбаты пілі з малых, раз-пораз падліваючы. Што па вечарах ці з гасцямі нават падабалася, а воль раціоні... Адзін раз хацелася наліць, насыпаць цукру і выпіць.

Мусіць, таму, пакружыўшы па крамы, мы да кубкаў вярнуліся зноў, яшчэ раз пакруцілі ў руках: зручныя — на добрага паўлітра... І прыгожыя — што колер, што арнамент, што форма...

Была ні была — купілі. Хоць два.

аб старой гаспадарчай крамы на бабуліным рынку, якой таксама даўно ўжо няма.

Хіба што ў памяці...

НЕ З АГНЮ... НЕ Ў ПОЛЫМЯ

Іванаўна на «дзембель» пайшла: пасля слынных дзвюх пяцёрак ні дня не працвала, хоць здароўе як быццам дазваліла, унучі не плакалі доўгі і кантракт з ёй, відаць, падпісалі б...

Не захацела яна, трэці месяц дома жыць: — Не сумуецце? — спытала пры сустрэчы.

— Не, што вы, — стала бараніцца кавата, — я святкую! Нікуды не спяшчаю, нікому не дагджаю... Сплю, колькі хачу, разумныя кніжкі чытаю, добрыя фільмы гляджу, гуляю...

— Але ж грошы... — А што грошы? Калі ўсе расходы адняць — на абеды, на праязны, на прычоскі, манікюр, макіяж — на руках дзвесце долараў... Хоць так, хоць так... — «На нет і суда нет», — кажуць расіяне. Беларускі адпаведнік: «Калі ёсць — раздзеецца, а няма — абыдзеецца?»

ПРА СОШКУ І ЛОЖКУ

Горад. Кірмаш — прадаецца ўсё! У тым ліку і лыжкі — драўляныя, лубога памеру. Ёсць, напрыклад, вялікія, каб павесіць на сцяну ды затым любавачца, ёсць ладныя, каб замесваць біліны, ёсць маленькія — для солі і тэрфу, ёсць звычайныя — для першых страў...

— Купіце! Куды лепшы смак будзе! Што б ні елі, — угаворвае майстар-самаву. — А ўжо карысць якая — не перадаць!.. Вось вы думаеце, чаму ў людзей зубы цяпер блага? Бо ядуць абы-чым. Хіба ж добра ў рот — з нейкім металам?..

Кажуць, на Мядзельшчыне гадоў трыццаць таму яшчэ жыў дзядок-хутаранін, які ніколі не араў жалезным плугам, — хіба сошкай, драўлянай, бо зямелька — яна ж жывая!

УСЁ МЯНЯЕЦЦА

Нешта смачнае з'есці цётка Рая любіла заўсёды, а воль выпіць — не: так, дзеля прылку чарыцу прыгубіць і паставіць назад: — Не маё гэта, — казалі ўсім, — так што не буду і прадукт пераводзіць.

— Пачакай, пачакай, — смяяўся муж яе (да слова — на сем гадоў старэйшы). — Яшчэ дойдзеш да смаку: пасталевае — сама будзеш праціць.

Як у ваду глядзеў — і напраду просіць: то кілаш каньяку, то фушэр віна... Пасталела: 77 наядуна адзначылі.

ДВОЕ... І ТАКІЯ ШЧАСЛІВЫЯ

...Маладзіца была з дачушайкі і, мусіць, вельмі спяшчалася, бо згледзеўшы аўтобус, які пад'язджаў да прыпынку, схпіла малую за руку — пабегла даганяць. І добра б у чыстым полі, па сцэчацях, або і ў горадзе — па тратуары... А то ж напраткі, праз вуліцу.

Да сярэдзіны яе — ажыўленай — маці з дзіцем дабегла — машын не было, а воль далей...

Віск тармазоў, удар, шоргат бітага шкла: кіроўца адной машыны паспеў спыніцца (у метры ад гэтых «перабежчыц»), кіроўцу другой спыніла... першая: ён падбіў яе, «выштурхнуў» наперад...

Але там, дзядкавец Богу, анікога ўжо не было: маці з дачкой усё ж дабеглі да аўтобуса, усючылі ў заднія дзверы, паехалі. Прычым — шчасліва, бо дагнали, бо... не убачылі ніякай аварыі і, адпаведна, не зразумелі, што ўсяго пару імгненну таму былі, як той казаў, на валаску — ад вялікай бяды.

Валыціна ДОУНАР

«КОЖНАЕ КУЛЬТУРНАЕ МЭРАПРЫЕМСТВА З'ЯЎЛЯЕЦЦА ДЛЯ МЯНЕ АДКРЫЦЦЁМ!»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
— Што, на ваш погляд, трэба ўкладваць у паняцце «нацыянальная культура Беларусі»? І якім чынам пашыраць яе прысутнасць у сьвядомасці людзей?

— У паняцце «нацыянальная культура» перш за ўсё, укладаю ўзоры нашай спадчыны, што звязана з імёнамі Еўфрасіні Полацкай, Міколы Гусоўскага, Сімяона Полацкага, Францішка Скарыны, і далей — Багушэвіча, Купалы, Коласа, Багдановіча, Быкава — усё не пералічыць. Гэта і архітэктурная спадчына: Полацкая Сафія, Гродзенская Каложа, шматлікія замкі і палацы; гэта і выяўленчае мастацтва: Хруцкі, Балынцічкі-Біруля, тыя ж мастакі Парыжскай школы з Беларусі...

Нацыянальная культура — гэта і невычэрпныя крыніцы фальклору, рамяства, якія захоўваем, развіваем і папулярызуюць у свеце, у тым ліку праз арганізацыю шматлікіх фестываляў — «Покліч Палесся», «Берагіна», «Звіняць цымбалы і гармонікі» і інш. У найбольш простым азначэнні нацыянальная культура — гэта суккупнасць культурных каштоўнасцяў, арыентаваных на задавальненне духоўных патраб беларускага народа. Гэтыя каштоўнасці ствараюцца намаганнімі шматлікіх культурных інстытутаў альбо асобных творцаў.

У замежжы ўсё часцей даведаюцца пра нашу краіну на творчай дзейнасці прадстаўнікоў нашай культуры і мастацтва.

Навука сведчыць аб тым, што адзіным спосабам прывасянення людзям культурных каштоўнасцяў (і, адпаведна, пашырэння іх прысутнасці ў сьвядомасці) з'яўляецца актыўнае ўключэнне ў культурную дзейнасць. Менавіта таму задачамі, якія паўстаюць перад нашай адукацыяй у апошні час, з'яўляюцца забеспячэнне культурнай разнастайнасці, усталяванне міжкультурнага дыялогу, наладжванне розных відаў партнёрскіх сувязяў. Усё гэта спрыяе доступу да культурных каштоўнасцяў розных груп насельніцтва, іх ўключэнню ў культурныя працы ў якасці дзейных асоб і, як вынік, стварэў ўмовы для пашырэння прысутнасці нацыянальнай культуры ў грамадскай сьвядомасці.

— Ці ёсць дзяржаўны прырытэты ў гэтым кірунку? Якім чынам яны ўплываюць на распаўсюск праграмы «Культура Беларусі» на ўжо наступныя 5 гадоў?

— Прырытэты дзяржаўнай палітыкі ў галіне культуры — гэта захаванне беларускай нацыянальнай культуры і мовы, стварэнне, распаўсюджванне і папулярызаванне твораў мастацкай літаратуры і мастацтва для дзяцей і моладзі, папулярызаванне класічных твораў літаратуры і мастацтва. Мы бачым адну з галоўных задач у тым, каб забяспечыць функцыянаванне культуры ў сельскай мясцовасці. Асноўнымі мэтамі дзяржаўнай палітыкі з'яўляюцца развіццё прафесійнага беларускага мастацтва, узмацненне яго ролі ў павышэнні нацыянальнай самасьвядомасці грамадзян Рэспублікі Беларусь.

Дзяржаўная праграма «Культура Беларусі» на 2011—2015 гады цалкам адпавядае прырытэтам дзяржаўнай культурнай палітыкі. Яна ўключае асобныя раздзелы, мерапрыемствы якіх накіраваны на ахову: гісторыка-культурнай спадчыны; забеспячэнне захаванасці музейнага фонду Рэспублікі Беларусь і агульнадаступнасці музейных прадметаў, свабоднага і роўнага доступу да інфармацыйных рэсурсаў і бібліятэчных фондаў для розных груп насельніцтва; развіццё прафесійнага мастацтва; падтрымку народнай творчасці; удасканаленне сістэмы эстэтычнага выхавання і іншыя кірункі.

Выкананне мерапрыемстваў праграмы дае свой плён. Праводзяцца рэстаўрацыйна-аднаўленчыя работы на аб'ектах гісторыка-культурнай спадчыны. Штогод павялічваецца колькасць наведванняў музеяў (у 2013 годзе — на 43% у параўнанні з 2010 годам). Узрасце колькасць аматарскіх калектываў мастацкай творчасці, якія маюць найменні «народны» альбо «ўзорны». Забяспечваецца штогадова прырытэты колькасці навучэнцаў дзіцячых школ мастацтва (у 2013 годзе — на 1 461 чалавек). Рэгулярна праводзяцца абменныя Дні культуры. Вядзецца работа па адкрыцці культурных цэнтраў Беларусі за мяжой. Значным дасягненнем з'яўляецца распаўсюск праекта Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб культуры. Рэалізуюцца меры па прыцягненні пазабюджэтных сродкаў у сферу культуры (за 2013 год пазабюджэтных пасульпенні дзяржаўных арганізацый сістэмы Міністэрства культуры павялічыліся ў 1,5 раза ў параўнанні з 2012 годам).

У адпаведнасці з прырытэтамі дзяржаўнай палітыкі ў галіне культуры будучага канцэпцыя Дзяржаўнай праграмы «Культура 2020» на 2016—2020 гады, праца над якой вядзецца зараз. Пры гэтым улічваецца той факт, што сёння нацыянальная культура развіваецца ва ўмовах інфармацыйнага грамадства, а гэта абумоўлівае ўзнікненне новых магчымасцяў (перш за ўсё, у сферы стварэння новых культурных тавараў і паслуг, развіцця мультымедыянальных мастацкіх практык, пашырэння доступу да культурных каштоўнасцяў)...

— Якія з нашых гістарычных помнікаў могуць атрымаць дзяржаўную падтрымку на захаванне і рэстаўрацыю ў бліжэйшыя 5 гадоў? Ці прадугледжваецца на гэта матаве фінансаванне, ці адшукваюцца іншыя крыніцы?

— Рэстаўрацыйныя работы з долевым удзелам сродкаў рэспубліканскага бюджэту праводзяцца на аб'ектах гісторыка-культурнай спадчыны, уключаных у Дзяржаўную інвэстыцыйную праграму (у 2014 г. на 11 аб'ектаў спадчыны накіравана 29,9 млрд руб.). Дзяржаўныя праграмы «Культура Беларусі» на 2011—2015 гады (на 11 аб'ектаў у 2014 г. выдзелена 8,1 млрд руб.) і «Замкі Беларусі» на 2012—2018 гады (замак у в. Крэва — 1,4 млрд руб.).

У бліжэйшыя гады запланаваны працяг рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на палацавым комплексе ў Ружанам, Косаўскім палацава-парковым ансамблі, Мірскім і Нясвіжскім парках, палацава-парковым ансамблі ў в. Жылічкі Кіраўскага раёна, касцёле Божга Цела ў г. Нясвіжы, комплексе былога калегіума езуітаў у в. Юравічы Калінкавіцкага раёна, Успенскім манастыры ў в. Пустынін Мсціслаўскага раёна; замкаў у Крэва, Гальшанам, Навагрудку, Лідзе і Быхаве. Што датычыцца крыніц фінансавання, то гэта сродкі рэспубліканскага бюджэту, мясцовых бюджэтаў; асобных інвестараў, фондаў, дабрачынных ахвяраванняў і іншыя.

За апошнія гады рэстаўрацыйна-аднаўленчыя работы завершаны на замкавым комплексе ў г.п. Мір, палацава-парковым ансамблі ў г. Нясвіжы, г. Косаве Івацэвіцкага раёна (1-я чарга) і в. Жылічкі Кіраўскага раёна (1-я і 2-я чаргі), Свята-Уваскрасенскім саборы ў г. Барысаве, будынку Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы.

Сёлета плануецца завяршыць работы па рэстаўрацыі і прыстававанні сядзібнага дома ў в. Чырвоны Бераг Жлобінскага раёна, палаца ў в. Залессе Смагонскага раёна. Выкананне работ па рэстаўрацыі і кансервацыі аб'ектаў спадчыны на гэтым этапе — патрабаванне правадзення работ па добраўпарадкаванні тэрыторыі, уладкаванні пляцовак для транспарту, стварэнні аб'ектаў грамадскага харчавання. Гэта павышае прывабнасць гісторыка-культурных каштоўнасцяў і, у залежнасці ад колькасці наведвальнікаў, можна меркаваць аб акупнасці аб'ектаў. Напрыклад, наведванне замкаў у Міры і Нясвіжы складала 300 і 500 тысяч чалавек (адпаведна) за год, што дазваляе гаварыць пра рэнтабельнасць гэтых музейных комплексаў.

— Беларусь шмат якія свае каштоўнасці страціла з-за сваёй драматычнай гісторыі, але штосці з «нашага» ёсць у іншых краінах. Ці ёсць дзяржаўныя праграмы па вяртанні (рэальным ці маральным) у культуры кантэкс краіны каштоўнасцяў, якія з'яўляюцца часткай культуры Беларусі, але знаходзяцца за яе межамі?

— Пытанні рэстытуцыі гісторыка-культурных каштоўнасцяў за мяжой, якія з'яўляюцца спадчынай беларускага народа — адзін з прырытэтных напрамкаў работы Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

Перш за ўсё, неабходна адзначыць работу камісіі пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь па выяўленні, вяртанні, сумесным выкарыстанні і ўвядзенні ў навуковы і культурны абарот нацыянальных каштоўнасцяў, якія апынуліся па-за межамі Беларусі. Гэтая камісія была створана ў 2009 годзе і за час свайго існавання дасягнула пэўных вынікаў. Сёння праводзіцца работа па стварэнні базы даных, якая ахоплівае ўвесь спіс вядомых гістарычных і культурных каштоўнасцяў беларускага народа за мяжой. Інстытут культуры Беларусі стварае інтэрнэт-партал, прысвечаны гэтай тэматыцы.

Дзякуючы міжнароднаму супрацоўніцтву дасягнуты шэраг дамоўленасцяў паміж беларускімі дзяржаўнымі арганізацыямі і ўстановамі культуры з замежнымі арганізацыямі, фондамі і г.д. Так, напрыклад, дзякуючы прадстаўніцтвам Радзівілаў у Беларусь вярнуліся некаторыя прадметы, якія маюць дацэннае для гісторыі славацкага рода і нашай краіны — як вопіі, так і арыгіналы на дапаўняльнай аснове. Шырокае супрацоўніцтва вядзецца з фондам князя Андэя Ціханавіча (Польшча). З дапамогай дабрачынных ахвяраванняў вернуты ў нашу краіну такія неацэнныя помнікі кнігадрукавання, як Статут 1588 і кніга К. Семановіча «Вліакце мастацтва артылерыі».

Развіваецца напяркам прыватна-дзяржаўнага партнёрства ў галіне рэстытуцыі. Белгазпрамбанк выкупіў і перадаў на захаванне ў Нацыянальны мастацкі музей некаторыя творы мастакоў М. Шагалі і Х. Суціна. Асабліва значным уяўляецца пытанне выяўлення беларускіх каштоўнасцяў у замежных калекцыях. Так, у музеі «Метраполітан» (Нью-Ёрк, ЗША), знаходзяцца элементы зброі і даспехаў з Радзівілаўскага арсенала ў Нясвіжы, некалькі п'ялюнскага, пэўнага колькасць твораў выяўленчага мастацтва. Багата калекцыя прадметаў беларускага паходжання захоўваюцца ў музеях Аўстрыі, Францыі, Швецыі, Расіі, Польшчы і г.д. Спіс выяўленчых каштоўнасцяў у замежных зборах увесь час пашыраецца. Влікую ролю ў справе рэстытуцыі маюць дамоўленасці з музеямі і бібліятэкамі Польшчы, Расіі, Літвы, Германіі і іншых краін, якія захоўваюць прадметы беларускага паходжання, на атрыманне якіх асабліва цікавыя копіі, сумеснае вывучэнне і ўвядзенне ў навуковы абарот.

— У рэгіёнах галоўныя асяродкі культуры — напэўна, бібліятэкі, дзе людзі не толькі бяруць кнігі, але знаходзяцца аднадумай, атрымліваюць інфармацыю. Што трэба зрабіць, каб нашы бібліятэкі сталі больш сучаснымі? Што робіцца для таго, каб у іх прыходзілі кнігі сучасных айчынных літаратараў, у тым ліку на беларускай мове?

— Сапраўды, бібліятэкі, асабліва сельскія, сёння з'яўляюцца асяродкамі нацыянальнай культуры і цэнтрамі зносінаў. На развіццё бібліятэк як сучасных інфармацыйных цэнтраў накіраваны шэраг мерапрыемстваў Дзяржаўнай праграмы «Культура Беларусі» на 2011-2015 гады. Так, напрыклад, у выніку яе рэалізацыі ўсе публічныя бібліятэкі будуць камп'ютарызаваныя і атрымаюць доступ у інтэрнэт.

Увогуле, па статыстыцы на 2,4 тысячы жыхароў краіны прыпадае адна публічная бібліятэка, што адпавядае міжнародным нарматывам. Для таго, каб бібліятэкі сталі больш сучаснымі, іх фонды актыўна панаўняюцца літаратурай сучасных айчынных аўтараў. Беларускім выданнем традыцыйна аддаецца перавага пры камплектаванні фондаў. Сёння літаратура на беларускай мове складае прыкладна чвэрць выданняў, што захоўваюцца ў бібліятэчных фондах. Гэта — адміністраванне выдавецкага рынку, на якім беларускамоўная літаратура якраз і складае

ПЕРАНЫЛІ АД ДЗЯДОЎ, ПЕРАДАЕМ НАШЧАДКАМ

Слуцк — адзін з тых старажытных гарадоў Беларусі, дзе ва ўсё вяртае брэння, не заціхаюць светлыя крыніцы народнай творчасці. Мноства скарбаў агульнанацыянальнай культурнай спадчыны з'явіліся дзякуючы жыхарам гэтых мясцін: Слуцкае Евангелле, Слуцкі леталіс, слудкія паясы... А колькі пакаленняў мастакоў, пісьменнікаў, музыкантаў натхняла слудская зямля!

Сёння ў Слуцку ніводнае свята не праходзіць без удзелу ў ім мясцовых талентаў — самадзейных мастацкіх калектываў, што аб'ядналі гарадчан і вясцоўцаў розных узростаў. Паглядзіце на фотаздымкі, зробленыя тут у адзін з такіх святочных дзён: канцэртны комплекс на галоўнай плошчы, майстар-клас па ткацтве паясоў, пленэр юных мастакоў — гэта толькі некалькі штрыхоў да культурнай панарамы старажытнага горада.

Яўген ПЯСЕЦКІ. Фота аўтара.

прыкладна 25 працэнтаў. Інакш кажучы, каб у бібліятэках было больш кніг на беларускай мове, неабходна больш на мове пісаць і выдаваць.

— Нацыянальнае выяўленчае мастацтва (асабліва сучасныя яго кірункі) апошня гады прадстаўляюцца больш актыўна. Ці будзе прадоўжана практыка стварэння влікіх выставаўчых праектаў?

— Сучаснае беларускае мастацтва сёння з'яўляецца яркай і надзвычай цікавай старонкай у культуры нашай краіны. Для спецыялістаў яно пакідае велізарнае поле для даследавання ў класічных, і авангардных направах. Звычайна глядачоў яно прывабляе разнастайнасцю сваіх формаў і тэм, дзе кожны здольны знайсці тое, што цікава менавіта яму. Сучаснае беларускае мастацтва, нават у сваіх сваіх авангардных праявах, змяшчае вобразнасць і нацыянальны менталітэт. Яно пазбаўлена агрэсіўнасці ў формах падчас, скіравана на філасофскія развагі і ўнутраны пошук уласнага «я». Фармальныя, а тым больш класічныя творы сучасных аўтараў напоўнены цэльнасцю да краіны, да прыроды і асяродку вакол нас, да вобразаў і характараў людзей.

У праектах сучаснага мастацтва першае «слова» належыць моладзі. Яна найбольш адкрытая для пошукаў. Яна здольна спалучыць выдатную адукацыю з еўрапейскімі навацыямі і на гэтай аснове стварыць новыя вобразы нашага мастацтва. Спалядзецца, што сталай пляцоўкай для эксперыментаў і надалей будзе з'яўляцца Цэнтр сучасных мастацтваў.

За перыяд работы з 2011 г. цэнтрам праведзены шэраг выставаўчых праектаў, такіх як выстава «Графічны сад», арт-праект Забор, выстава Ното Spiritus, праект «Экалогія і мастацтва», выстава «Графічныя эксперымэнты», выстаўка маладых фатографіаў «Адушаўленае», арт-праект «50» і іншыя беларускія і міжнародныя праекты. Сёння аднолькавы прырытэты ў краіне маюць як жывапіс, графіка, скульптура, дэкаратыўна-прыкладное мастацтва, так і дызайн, фатографія, найноўшыя візу-

альныя практыкі, якія натуральна суіснуюць у выставачных прасторах падчас буйных мастацкіх акцый. Становы прыклад — ІМнская трыенале сучаснага мастацтва «БелЭкспа-Арт-2012», на якой можна было пазнаёміцца з асноўнымі тэндэнцыямі развіцця беларускага мастацтва 1990-х—2010-х гадоў у кантэксце сучаснай мастацкай культуры і выстаўка «Avant-gARTe. Ад квадрата да аб'екта», якая адбылася ў Мінску ўпершыню на трох пляцоўках у рамках з'мянятай свету па хакеі. Дзякуючы такім праектам жыхары і госці нашай

навартасныя п'есы. Тыя драматургі, якія сёння складаюцца касцяк маладога і сярэдняга пакалення беларускай драматургіі, выйшлі ў асноўным з Цэнтра беларускай драматургіі і Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі.

— Кіно як найважнейшае з мастацтваў: Беларусь з'яўляецца кінавай творчай краінай, але ці прыбытковая гэта вытворчасць у нашых умовах? Што трэба для таго, каб краіна стала яшчэ і кінатворчай (маецца на ўвазе якасць прадукцыі на сучасным этапе)?

— Трэба адзначыць, што айчыны глядач паступова вяртаецца ў кінатэатры. Нават пры наўнасці высокакасных і параўнальна таннаў аўтэнтычных твораў даступу да кінапрадукту (інтэрнэт, мабільныя электронныя носыбіты) у 2013 годзе кінагледцамі сталі больш за 16,3 млн нашых грамадзян. Гэта ў асноўным вельмі маладыя людзі. За першую палову бягучага года гэты паказчык склаў больш за 8 млн чалавек. Мы разлічваем на асенне-зімовыя прэм'еры, якія могуць даць істотную прыдачку наведвальнасці.

— Напрыканцы мінулага года айчыны слухач змог шырока знаёміцца з творамі сучасных беларускіх кампазітараў — дзякуючы з'ездзе і канцэртам, якія былі да яго прымеркаваныя. Што можна зрабіць, каб беларускай музыцы гучала больш?

— Выкананне беларускай класічнай музыкі не з'яўляецца сёння праблемай. Другі бок пытання — жаданне чуць музыку беларускіх кампазітараў часцей у філарманічных канцэртах і на музычных фестывалях разам з творами сучаснай класікі. У гэтым накірунку неабходна ўраўнаважыць патрэбы сённяшняў аўдыторыі канцэртных залаў у папулярныя ўзоры маладзёжнага мастацтва і з эстэтычным вектарам філарманічнага канцэрта. Іншымі словамі, камерцыялізацыя канцэртнай работы і прапаганда ў ступаюць сёння ў пэўныя супярэчлівыя адносіны.

Разам з тым у краіне створаны ўнікальныя кампазітарскія і выканальніцкія школы. Дзяржавай надаецца асабліва ўвага развіццю і прапагандзе музыкі беларускіх кампазітараў. Кожны год на дзяржаўны заказ набываецца больш за 150 твораў беларускіх кампазітараў розных жанраў, сярод якіх сімфанічныя і камерна-інструментальныя творы, вакальныя творы на вершы беларускіх аўтараў на роднай мове.

Музыка беларускіх кампазітараў гучыць у выкананні музычных калектываў і салістаў філармоніі на працягу ўсяго канцэртнага сезона. Так, дырыжоры Аляксандр Ансімаў, Яўген Бушкоў, Уладзімір Байдаў, Міхал Квіцэц, Наталія Міхайлава пастаянна працуюць не толькі з прызыванымі аўтарамі, але і з маладымі кампазітарамі. Разам з тым у апошні час назіраецца зніжэнне цікавасці маладых аўтараў да стварэння буйных сімфанічных формаў і павышэнне колькасці дробных камерна-інструментальных твораў. Таму пачуць новую музыку маладых аўтараў часцей можна ў камерных канцэртах.

— У нас часта гучаць выдатныя песні савецкіх гадоў, якія сталі класікай. Ці можна захаваць айчынных паэтаў і кампазітараў (можа, з дапамогай спеўных конкурсаў кіталту айчынных «Еўрабачання»), да стварэння новых песняў, у прыватнасці на беларускай мове?

— Міністэрствам культуры штогод набываюцца для тэатральна-відэаўшчыны ўстаноў і ўстаноў адукацыі і рэкамендуецца для далейшага выканання беларускамоўныя песні айчынных кампазітараў (В.Луначок, Л.Захлеўны, Э.Зарыцкі, В.Раіччак, В.Іваноў, А.Елісееў, Д.Даўдгалёў, А.Атрашкевіч, М.Саўра, Я.Папалюшка, І.Цвяткова) на вершы як класікаў беларускай літаратуры (Я.Купала, Я.Колас, М.Багдановіч, М.Танк, У.Караткевіч), так і сучасных паэтаў (У.Карызна, Л.Дранько-Майсюк, А.Бадак, В.Жуковіч, Т.Мушыльская і іншыя).

— Міністэрствам культуры штогод набываюцца для тэатральна-відэаўшчыны ўстаноў і ўстаноў адукацыі і рэкамендуецца для далейшага выканання беларускамоўныя песні айчынных кампазітараў (В.Луначок, Л.Захлеўны, Э.Зарыцкі, В.Раіччак, В.Іваноў, А.Елісееў, Д.Даўдгалёў, А.Атрашкевіч, М.Саўра, Я.Папалюшка, І.Цвяткова) на вершы як класікаў беларускай літаратуры (Я.Купала, Я.Колас, М.Багдановіч, М.Танк, У.Караткевіч), так і сучасных паэтаў (У.Карызна, Л.Дранько-Майсюк, А.Бадак, В.Жуковіч, Т.Мушыльская і іншыя).

Кінастудыям з поўным «замкнёным» цыклам вытворчасці патрабавецца пастаянны прыток інвестыцый і арыгінальных творчых ідэй. Для стварэння конкурэнтаздольных фільмаў і ўмелага іх маркетынгу неабходны крэатыўны і высокапрафесійны персанал, які любіць сваю справу. Такім чынам, камерчыяны і творчы поспех — гэта задача шматкампанентная. Сёння галоўнае для нацыянальнай кінамастацтва — завяршэнне першачарговага этапу яе сістэмнага трансфармацыі на аснове актыўнага ўкаранення перадавых інфармацыйных і камунікацыйных тэхналогій у вытворчасць і пракат фільмаў.

Для Міністэрства культуры ў сферы экранных мастацтваў прырытэтным з'яўляецца стварэнне сучаснай нацыянальнай індустрыі экранных мастацтваў, якая выпускае айчыныя фільмы высокага ідэйна-мастацкага ўзроўню і найноўшыя тэхнічныя стандарты, якія атрымліваюць прызнанне глядачоў у Беларусі і за яе межамі, у тым ліку на спецыяльных міжнародных кінафестывалях. Для нас важнае і стварэнне канкурэнтаздольнай комплекснай сістэмы аказання кінатэхналагічных паслуг пўнага цыкла з мэтай імпартзамышчэння і прыцягнення пазабюджэтных сродкаў іншых заказчыкаў. У кінагаліне дае плён развіццё сістэмы дзяржаўна-прыватнага партнёрства, кінапрадзюсарства і канкурэнтнага асяродка дзеля павышэння эфектыўнасці выкарыстання дзяржаўных бюджэтных сродкаў на конкурснай аснове. Ёсць клопат пра перманентнае правядзенне тэхнічнай і тэхналагічнай мадэрнізацыі Нацыянальнай кінастудыі «Беларусьфільм» і месцаў кінапаказу з улікам перспектывы сучасных тэндэнцый развіцця новых носыбітаў інфармацыі (завяршэнне пераходу кінатэатраў і кінаўстановаў на лічбавыя тэхналогіі паказу, укараненне шырокафармаатнай кінамастацтва і кінамастацтваў і кінаўстановаў у сістэмы IMAX, будаўніцтва мультіплексаў, арганізацыя кінапаказу ў месцах масавага знаходжання людзей — вакалы, аэрапорты, навуцальныя ўстановы, гандлёва-забаўляльныя комплексы).

навартасныя п'есы. Тыя драматургі, якія сёння складаюцца касцяк маладога і сярэдняга пакалення беларускай драматургіі, выйшлі ў асноўным з Цэнтра беларускай драматургіі і Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі.

— Кіно як найважнейшае з мастацтваў: Беларусь з'яўляецца кінавай творчай краінай, але ці прыбытковая гэта вытворчасць у нашых умовах? Што трэба для таго, каб краіна стала яшчэ і кінатворчай (маецца на ўвазе якасць прадукцыі на сучасным этапе)?

— Трэба адзначыць, што айчыны глядач паступова вяртаецца ў кінатэатры. Нават пры наўнасці высокакасных і параўнальна таннаў аўтэнтычных твораў даступу да кінапрадукту (інтэрнэт, мабільныя электронныя носыбіты) у 2013 годзе кінагледцамі сталі больш за 16,3 млн нашых грамадзян. Гэта ў асноўным вельмі маладыя людзі. За першую палову бягучага года гэты паказчык склаў больш за 8 млн чалавек. Мы разлічваем на асенне-зімовыя прэм'еры, якія могуць даць істотную прыдачку наведвальнасці.

— Напрыканцы мінулага года айчыны слухач змог шырока знаёміцца з творами сучасных беларускіх кампазітараў — дзякуючы з'ездзе і канцэртам, якія былі да яго прымеркаваныя. Што можна зрабіць, каб беларускай музыцы гучала больш?

— Выкананне беларускай класічнай музыкі не з'яўляецца сёння праблемай. Другі бок пытання — жаданне чуць музыку беларускіх кампазітараў часцей у філарманічных канцэртах і на музычных фестывалях разам з творами сучаснай класікі. У гэтым накірунку неабходна ўраўнаважыць патрэбы сённяшняў аўдыторыі канцэртных залаў у папулярныя ўзоры маладзёжнага мастацтва і з эстэтычным вектарам філарманічнага канцэрта. Іншымі словамі, камерцыялізацыя канцэртнай работы і прапаганда ў ступаюць сёння ў пэўныя супярэчлівыя адносіны.

Разам з тым у краіне створаны ўнікальныя кампазітарскія і выканальніцкія школы. Дзяржавай надаецца асабліва ўвага развіццю і прапагандзе музыкі беларускіх кампазітараў. Кожны год на дзяржаўны заказ набываецца больш за 150 твораў беларускіх кампазітараў розных жанраў, сярод якіх сімфанічныя і камерна-інструментальныя творы, вакальныя творы на вершы беларускіх аўтараў на роднай мове.

Музыка беларускіх кампазітараў гучыць у выкананні музычных калектываў і салістаў філармоніі на працягу ўсяго канцэртнага сезона. Так, дырыжоры Аляксандр Ансімаў, Яўген Бушкоў, Уладзімір Байдаў, Міхал Квіцэц, Наталія Міхайлава пастаянна працуюць не толькі з прызыванымі аўтарамі, але і з маладымі кампазітарамі. Разам з тым у апошні час назіраецца зніжэнне цікавасці маладых аўтараў да стварэння буйных сімфанічных формаў і павышэнне колькасці дробных камерна-інструментальных твораў. Таму пачуць новую музыку маладых аўтараў часцей можна ў камерных канцэртах.

— У нас часта гучаць выдатныя песні савецкіх гадоў, якія сталі класікай. Ці можна захаваць айчынных паэтаў і кампазітараў (можа, з дапамогай спеўных конкурсаў кіталту айчынных «Еўрабачання»), да стварэння новых песняў, у прыватнасці на беларускай мове?

— Міністэрствам культуры штогод набываюцца для тэатральна-відэаўшчыны ўстаноў і ўстаноў адукацыі і рэкамендуецца для далейшага выканання беларускамоўныя песні айчынных кампазітараў (В.Луначок, Л.Захлеўны, Э.Зарыцкі, В.Раіччак, В.Іваноў, А.Елісееў, Д.Даўдгалёў, А.Атрашкевіч, М.Саўра, Я.Папалюшка, І.Цвяткова) на вершы як класікаў беларускай літаратуры (Я.Купала, Я.Колас, М.Багдановіч, М.Танк, У.Караткевіч), так і сучасных паэтаў (У.Карызна, Л.Дранько-Майсюк, А.Бадак, В.Жуковіч, Т.Мушыльская і іншыя).

— Міністэрствам культуры штогод набываюцца для тэатральна-відэаўшчыны ўстаноў і ўстаноў адукацыі і рэкамендуецца для далейшага выканання беларускамоўныя песні айчынных кампазітараў (В.Луначок, Л.Захлеўны, Э.Зарыцкі, В.Раіччак, В.Іваноў, А.Елісееў, Д.Даўдгалёў, А.Атрашкевіч, М.Саўра, Я.Папалюшка, І.Цвяткова) на вершы як класікаў беларускай літаратуры (Я.Купала, Я.Колас, М.Багдановіч, М.Танк, У.Караткевіч), так і сучасных паэтаў (У.Карызна, Л.Дранько-Майсюк, А.Бадак, В.Жуковіч, Т.Мушыльская і іншыя).

Жырандоля

Выпуск № 22 (239)

Даследуем праблему

«МУЗЕЙНАЕ» ЛЕТА: ЧАМУ ЗАЛЫ ПУСТЫЯ?

Музей — менавіта тое месца, дзе ты можаш дакрануцца да культуры. Перад табой — палотны, скульптурны амаль што ў поўны рост і ты з імі сам-насам. Ты стаіш перад імі, глядзіш і не можаш па-варушыцца ад усведамлення дасканаласці. Такое пацудзі, напрыклад, выклікалі ў мяне велічныя скульптуры Мікеланджэла, якія можна пабачыць у Луўры...

Людзі, якія летам выезджаюць за мяжу, пагодзяцца са мною: у музеях анішла! Доўгія чэргі наведвальнікаў, сярэд якіх і турысты, і масцовыя жыхары. Можна некалькі гадзін прастаіць, але ж трапіць у музей. Людзі ведаюць, што іх чакае нешта адметнае і цікавае. Такія чэргі наведвальнікаў мне давялося бачыць у Барселоне (людзі марылі трапіць у музей Пабла Пікаса) і ў Парыжы — у славуці Луўр. У нашай краіне як толькі надыходзіць лета, у музеях пусцюць залы.

Але ж адна справа — там, іншая — тут. Адно — Луўр, іншае — беларускі музей. Звычайна мы так разважаем. Але ці слухна? Бо летам, калі культурныя жыццё з тэатральных, канцэртных залаў сыходзіць (з-за адпачынку), самы час для музеяў, якія працягваюць працаваць. Здавалася б...

Але чаму ў нас так адбываецца, што музеі, нават калі няма аніякай канкурэнцыі, не надта абцяжараны наведвальнікамі?

Мы вырашылі пашукаць адказы на гэтае пытанне. І найперш — у самых музэях.

Дзяня ШАНТОР — загадчыца аддзела навукова-асветніцкай працы Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі:

— Лета — тая пара года, калі людзі плануюць свая адпачынак і выезжаюць за мяжу. Што б мы ні рабілі, летам наведвальнікаў не можа стаць больш. Гэта адна з праблемаў, якая таксама актуальна ўплыву — невялікая колькасць турыстаў. Ім цікавай Брэсцкая крэпастаў, і толькі лютым — музеі. Часцей за ўсё да нас прыязджаюць з Расіі, Украіны, Польшчы, Літвы — нашы суседзі. Тым часам у Еўропе 80% наведвальнікаў музеяў — менавіта турысты, прычым на працягу ўсяго года. А ў нашай краіне вялікую колькасць наведвальнікаў складаюць школьнікі і студэнты. Летам у іх канікулы. Да нас прыходзяць у выхадныя дні дзеці са сваімі бацькамі, але ж і таксама не вельмі шмат. Адзіны дзень, калі ў мастацкім музеі Беларусі шмат народу — апошняя серада кожнага месяца, калі ўваход вольны. Летам мы працягваем працаваць у тым жа рэжыме, што і на працягу года, перыядычна мяняем экспазіцыю, разумеем: зараз не будзе шмат наведвальнікаў, таму самае цікавае пакаціаем на вясеню. Але ж таксама стараемся прыдумваць нешта неардынарнае. Напрыклад зараз мы пастрабуем ажывіць наш дварык, які знаходзіцца

пабоч з летняй кавярняй, зробім выставу на траве. Задно апраўдаем назву «арт-дворык».

Напэўна, у нашай цікавасці да айчынных музеяў адбываецца сваю ролю выхаванне ў сям’і, калі не прывіваецца разуменне таго, што адпачываць можна і прыемна, і карысна, адкрываючы для сябе нешта. Але... У нас мала сонца на працягу года, таму мы ляжым у цёплай краіны, да мора, ці выезджаем на родную прыроду. І не памятаем, што некаторыя нашы музеі, напрыклад, літаратурныя Янкі Купалы і Максіма Багдановіча, кожнае лета праводзяць святы на прыродзе. Музей Купалы — святы паззіі, песні і народных рамэстаў у Вязынцы, дзе цэлы дзень гукаць песні і вершы на беларускай мове, прадаюцца кашулі-вышыванкі, салом’яныя лялькі. Музей Багдановіча збірае у фальварку Ракудзіўшчына,

У нашай цікавасці да айчынных музеяў адбываецца сваю ролю выхаванне ў сям’і.

што недалёка ад Маладзечна. Дык, можа, проста трэба паспрабаваць адзін раз з’ездзіць на адно з такіх святых са сваімі дзецьмі, каб яны убачылі ўсё на свае вочы і атрымалі тое самае разуменне адпачынку праз культуру?

Анжэліка ПЕШКУР — супрацоўніца літаратурнага музея Янкі Купалы:

— Ведаецца, на працягу года наш музей наведвае шмат людзей, а летам іх колькасць змяняецца. Але ж летам мы працуем гэтаксама, як і на працягу ўсяго года. Кожны з нашых філіялаў музея жыве сваім асабістым жыццём. Напрыклад у Вязынцы, падчас правядзення штогадовага свята паззіі, песні і народных рамэстаў, якое адбываецца 6 ліпеня, збіраецца шмат гасцей. Абумоўлена гэта вялікай колькасцю рэкламы і блізкасцю Вязынкі да Мінска. Таксама шмат людзей наведваецца ў філіял, які знаходзіцца ў Ляўках (Віцебская вобласць). У той час у галоўным музеі колькасць экскурсій значна змяняецца. Магу патлумачыць гэта толькі адным фактарам — у нашай краіне не сфармаваная культура паходаў у музеі. Бацькі сваім дзецьмі не прывіваюць любоў да культуры з маленства. Пагадзіцеся, калі маці падабаецца наведваць тэатры, музеі і разнастайныя выставы, то і яе дзіця таксама будзе гэтым цікавіцца! У нас няма практыкі кожнага выхаднага наведвацца ўсёй сям’ёй у музей, як, напрыклад, гэта робяць у Еўропе.

Яшчэ адна з прычын, і зусім не апошняя, — адсутнасць інфраструктуры. Азірніцеся наогул — усё змяняецца. Усё змяняецца на карысць чалавеку. А ў шмат якіх нават значных нашых музеяў няма ўтульных кавярняў. Пагадзіцеся, пасля прагляду экспазіцыі, якая можа быць размешчана аж на трох паверхах, вельмі хочацца

зайсці ў кавярню і крыху адпачыць. Напрыклад, летась я выпадкова зайшла ў музей прыродазнаўчых навук CostoCaixa, які знаходзіцца ў Барселоне. Там, акрамя кавярні, была прадугледжана пляцоўка для пікніка...

Турысты ці нават свае людзі, якія выбраліся ў музей, хацелі б панесці з сабой на памяць нешта адметнае, цікавае, крэатыўнае, няжэлі маленькае. Кнігі, магніты, кубкі — выдатна, што гэта з’яўляецца пакрысе. Але, напрыклад, у Луўры можна набыць календар на сцяну, розныя наклейкі, закладкі для кніг, блакноты — тое, чым можна карыстацца, з прыемнасцю ўзгадваючы праведзены час.

Алег РЫЖОЎ — дырэктар Нацыянальнага музея гісторыі і культуры Беларусі:

— Сапраўды, колькасць людзей і экскурсій летам значна змяняецца. Але ж у выхадныя дні могуць прыхаць турысты. Часцей за ўсё — з Расіі. Што тычыцца нашых людзей, то яны прыходзяць на тыдні. Магу гэта растлумачыць толькі тым, што ў выхадныя дні людзі выбіраюць не музеі, а адпачынак на прыродзе. Каб людзі зноў пачалі цікавіцца і прыходзіць у музеі, неабходна, на мой погляд, змяняць пастаянныя экспазіцыі, праводзіць унутры іх розныя цікавыя мерапрыемствы, як гэта робяць, напрыклад, на Захадзе. Яшчэ адзін момант: пагадзіцеся, нават калі са школьных гадоў у музеі пачалі хадзіць сем’і, трэба стварыць інфраструктуру, каб уключыла ў сябе цікавыя мерапрыемствы, сустрэчы з мастацкімі і скульптурнымі музейнымі шоў-лінг, камфортуны кавярню. Калі мы дойдзем да такіх комплексаў, то пачнем збіраць шмат наведвальнікаў.

Беларускія музеі несправядліва застаюцца ў цені. У іх ёсць што паглядзець на працягу года і улётку. Бясспрэчна, нашым музэям патрэбна развіццё інфраструктуры і больш адмысловасці, крэатыву, магчыма, калі перад наведвальнікамі пачнуць раптоўна ажываць скульптуры не толькі ў «Ноч музэяў», альбо інтэрактыўныя інсталюваныя станцыі і часткай, тады і інтарэс не прымусяць сябе чакаць. Але ж у нашых айчынных умовах паказальны адзін момант: у апошнюю сераду кожнага месяца (калі вольны ўваход) Нацыянальны мастацкі музей збірае шмат наведвальнікаў! Няўжо справа толькі ў грошах? Але ж няўжо нас надта ўрадуе пяцьдзясят тысяч за дзясюцца, каб трапіць у мастацкі музей, трыццаць — у гістарычны? Пры тым, што гэта, можа, раз на год, а то і радзей, і прадугледжана гнуткая сістэма аплаты?..

Можна быць, справа яшчэ і ў людзях, якія часта не разумюць, што музей існуе не толькі дзеля забавы, што ён зберагае тое каштоўнае, што ёсць у культуры і мастацтве. Каштоўнасць — ад слова «кошт». Але яна можа быць і бясплатнай. Толькі як у гэтым упэўніцца, не трапіўшы ў музей? **Іна КОРСАК.**

Асоба

Галіна ХУДНІЦКАЯ:

«ІМКНУСЯ, КАБ РОСПІС ПА ТКАНІНЕ «ДЫХАЎ»

Яна ўмее маляваць паззію. Не, не маляваць, а хутчэй перадаваць адчуванне — тонкімі лініямі, рытмімі, зашыфраванымі ў колерах, узорах-пацудзіх. Пацудзіваецца — наогул адметная рыса мастачкі Галіны Худніцкай. А я вось думаю: ці можа быць інакш, калі чалавек працуе з вельмі тонкімі, амаль празрыстымі матэрыяламі, ды яшчэ гэтую празрыстасць падкрэслівае, наносячы малюнак сваёй рукой? І вось тут зразумееш, чаму выставу полацкай мастачкі Галіны Худніцкай у бібліятэцы Пушкіна захацелі бачыць усё лета: яна пра паззію (таго ж Пушкіна!), і яна вельмі пазэтычная. Лёгка пастэль паказвае сядзібы, якія натхнілі паэта і працягваюць натхняць — і паэтаў, і мастакоў. Радкі вершаў самі сабой прыходзяць у галаву, вобразы ўсплываюць з памяці і дадаюць маштабу, удакладняючы тое, што бачыш. Але калі бачыць не толькі гэтую, але і іншыя выставы Галіны Худніцкай, то дадаеш, накладваеш яшчэ і адчуванне для паззіі, заключанае ў цудоўных творах роспісу па шоўку, у якіх яна асабліва любіць самавыяўляцца. Яна скончыла мастацка-графічны факультэт Віцебскага дзяржаўнага інстытута імя Кірава, неаднаразова ўдзельнічала ў рэгіянальных, рэспубліканскіх, міжнародных выставах і пленарыях, мае больш за 10 персанальных выставак у Беларусі і за мяжой. І гэты той выпадак, калі, аглядаючы яшчэ адну выставу, захацелася паразмаўляць не толькі пра канкрэтную ідэю, але наогул пра дзівоснае майстэрства бацьку, працы ў якім бачыла раней у выкананні мастачкі.

— Мастак не выбірае тэму — у гэтым упэўнена, — гаворыць Галіна. — Тама выбірае яго — і тады усё складаецца. Мы шмат пра што ведаем, шмат дзе бываем, колькі крыніц ведаў ёсць, а таксама і спосабы выяваць пацудзі ў вобразе. Але трэба, каб усё так сплучылася, што ты захацеў гэтым займацца. Я не думаю, што ў жыцці нешта бывае выпадкова. Кожная выстава — невывадковая. Кожная серыя. Так склалася, што я стала ўдзельніцай пушкінскага пленарыя, разам з якім мы праехалі па яго сядзібах — і адбылося зліццё паззіі з кравявідамі. Я адразу убачыла самую зямлю — яна ў чырвоным адзенні. Тое, чаго ў нашай зямлі не бачу, але ж гэта пачатковая зямля. Рэльеф, віды, рытмы — вось крыніцы, якія натхнілі. І мая любоў да вясені, бо я нарадзілася ў гэтую пару.

Гадчас першага пленарыя я свае адчуванні перадала ў сваім улюбёным тэматыку — расіяне вельмі здзівіліся, як гэта атрымліваецца роспіс. Эмоцыі было шмат, а бацьку стварэцтва даўга. Таму падключылася пастэль — хацелася адчуваць яе кажа больш. І з’явілася серыя «Прырода. Паззія. Пушкін». Мая любімая вясюльная пастэль падшытка суды. Адчуваеш часам, што бацьку ўжо не справіцца адзін, калі з цябе льюцца эмоцыі. Хоць ёсць ідэі перавесці некаторыя з пастэляў у батык.

— Вы казалі, што змяня не такія, як у нас. А ці ёсць задумкі беларускіх серый?

Сакура.

— Ёсць такія задумкі. Нельга думаць, што чалавек увесь час знаходзіцца ў адным стане, у адной тэме. І нават у адным матэрыяле.

— Але ж у вас дакладна адчуваецца прыхільнасць да пэўнага матэрыялу...

— Чаму я выбрала тэхніку батыку? У інстытуце мы працавалі ў розных тэхніках і матэрыялах. Мастацка-графічны факультэт не падзяляў дэкаратыўны і жывапісны напрамак, калі я вычучылася. Але менавіта калі пачаўся роспіс па тканіне, я зразумела, што магу сплучыць розныя тэхнікі. У батыку сплучаюцца і графіка (калі контуры выкарыстоўваеш), і пастэль (няяркасьць, паўтоны на тканіне, калі снай кладуцца няшчыльна і перацякаюць адзін у другі), акварэль, вітраж (калі цюлка замкнёным контурам робіцца малюнак)... Калі ўсё гэта сплучыцца, то атрымаецца мой батык. Я стала працаваць і зрачукала: для мяне гэта якраз тая доля складанасці, свабоды, эксперыменту, творчасці, што дазваляе ўключыць рознае адчуванне нейкіх ідэяў.

Яшчэ з інстытуцкай пары я выбрала батык, і трэба прызнаць, што тады даволі складана прыйшлося фарбавальніку не было, я і рабіла з іншых матэрыялаў — трэба прызнаць, што гэта была цікавая задача. Цяпер, калі гэтыя фарбавальнікі ёсць, я ляўлю сябе на тым, што не выкарыстоўваю іх у такой колькасці. Але я не перай-

шла ў іншы тэхнікі, таму што мы знайшлі адно аднаго.

У мяне вырацавалася асабліва аўтарская тэхніка — пейзажны роспіс па тканіне. Я вельмі люблю акварэль, але я вельмі люблю тканіну. Як гэта сплучыцца? Напэўна, у творчым пошуку. Таму што ў мяне ўвесь час ідзе эксперымент, можа, таму я так доўга жыў у гэтай тэхніцы. У мяне амаль няма раздзяляльных ліній. Фарбавальніку ў мяне шмат розных — павярхоўныя, шчыльныя. Я навучылася іх адчуваць і атрымаць. Я ведаю, які колер атрымаецца, і нават шчыльнасць. І яшчэ цікавы момант падсыханьня (калі па сырм пішаш): гэта момант, калі можаш дадаваць наступныя слой. Пейзаж па тканіне вельмі складаны: сплучыць фарбаў, яны ствараюць снай, можа атрымацца цю святлей, то цямей. Часам нават для мяне непрадказальна. Таму кожны раз перажываю стан нейкага творчага качка. І гэта радуе, хоць яно стамляе, турбуе, хвалюе. Як вершы пішуцца — гэта ж кожны раз фантаэмоцыі. Ты ўжо не на тэхніку спадзяецца, а на свае пацудзі, на тое, што ўнутры часпела — ідэю, настрой.

— Тканіна — складаны матэрыял?

— Так, асабліва пейзажы я пішу не на натуральным шаўках. Натуральны шаўк вельмі драгі, але, як ні дзіўна, ён мне не падабаецца для пейзажаў: надта багаты сам па сабе, дае бляск, які забівае малюнак. Я шукаю розныя матэрыялы: можа быць, атлас ці шоўк, толькі тонкі. Але тонкі шоўк у нас не распаіваюць: на ім складана зрабіць малюнак. А мне вельмі гэта цікава, асабліва калі змешваюцца колеры, якія нават могуць узмацняцца: напрыклад, чырвоны становіцца рубінавым, амаль бардовым. На тонкім шаўку цудоўна атрымліваецца абстрактны жывапіс, яго можна аформіць як твор, узяўшы на раму. Але я абстрактныя малюны ўспрымаю толькі на дэкаратыўных вырабах — шаліках, хустках.

Калі шчыра, то я чалавек прыроды, з прыроды вырасла на Гомельшчыне, дзе навокал былі лясы. Шмат ад бабুলі ўзя-

ла сакрэтаў, рэцэптаў, як у лесе выжываць, якія травы для чаго прымяняць. Гэта было цудоўна, калі я адкрывала для сябе лес. І гэтую «прыроднасць» я не магу прамяняць на сімвалічнасць. Я заўважыла, што гэта прыходзіць з узростам ці з часам, калі раптам узнікае чалавек-сімвал. Сімвалічнае, як нейкая знакавая сістэма, выяўляецца ў мяне ў шаліках і хустках, якія ствараю чалавек-прырода. Імкнуся, каб роспіс па тканіне ў мяне «дыхаў». Хочацца данесці да гледача ў батыку пейзажы, калі амаль у празрыстай, ледзь улоўных сплах фарбы ён можа адчуваць дух прыроды. Таму я батык выбрала. Папера — больш трывіяльны матэрыял, да якога мы прывыклі, не ставіма да яе як да драгага каштоўнага матэрыялу. А тканіна яшчэ застаецца загадкай. І пры гэтым яна яшчэ нясе прыгажосць праз малюнак...

Для мяне камертон творчасці — музыка, якая гучыць у галаве, калі твор скончаны. Чую ледзь улоўную музыку — і гэта значыць, што праца атрымалася, яна ажыла.

— Тканіна — непрадказальны матэрыял. Яшчэ і працуецца без рэзерву (лінія з востку ці інаш, якая аддзяляе фарбы. Аду). Ці бывае здзіўленне: здавалася адно, але атрымалася іншае?

— Бывае, атрымліваецца нават лепш менавіта таму, што мастэрцыя дапамагае. Калі ты яму з тэрчым аддаешся, ідзеш за ім.

Ляўка Анегіна.

Яшчэ добры плюс — практыка. Калі 15-гадовы вопыт працы, то ты яго маеш ужо нездзе на кончыках пальцаў. А матэрыял падхопівае, таму што ўжо ёсць з ім кантакт. Першапачаткова таго было шмат, калі не атрымлівалася, як у галаве. Але я навучылася, каб ідэі даступны ў галаве раней, чым яны гатовыя выйсці вонкі. Як жанчына нараджае дзіця: яна не павіна нарадзіць раней, чым яно саспее.

Мы развіваемся, вучымся, набываем вопыт. Ідзем па пэўным шляху. І гэта нармальна, калі шмат з таго, што ты рабіў, было зроблена менавіта так, а не інакш. Але важна, што ты па-ранейшаму гэта любіш і вяртаешся ў той стан, калі ты можаш здзіўляцца самай творчасці. Калі шчыра, з любоўю, адкрыта працуеш, калі табе ёсць што сказаць нават праз 20 гадоў працы. Благаслаўны шлях мастака, калі няўдачы ці творчыя памылкі не прымушаюць пакутаваць і ўпадаць у дэпрэсію, а з’яўляюцца рухавіком.

Я ў гэтым сэнсе шчаслівы чалавек, таму што не боюся па-

мылак. Я нацэлена на гледача. Упэўнілася за шмат гадоў, што няма гледача, не падрыцтваюнага да ўспрымання мастацтва. Бываюць людзі, якія, здаецца, адчуваюць, што я ўклала ў працу. Гэта і ёсць мая задача — каб чалавек на імгненне забуў пра публіку і спрычынаў да сутворчасці праз маю працу. Бо наша творчасць заўсёды мае пазыў: найперш для таго, каб чалавек развіваўся.

— Батык цяпер — доволі папулярны занятак, яго можа асвоіць любы чалавек. Чым амаатарская заняткі батыкам адражняюцца ад прафесійнай творчасці, на вашу думку?

— Адзін чалавек сказаў: той, хто ўмее маляваць, становіцца мастаком тады, калі яму ёсць што сказаць іншым. І калі ён ведае і ўмее, як гэта паказаць. Найперш: ён хоча сказаць. Ён здольны бачыць свет, хоць быць да яго датычным. Мы ведаем шмат прыкладаў, калі чалавек нідзе не вучыўся, але ён творца. А бывае і наадварот. Калі ёсць клуб па інтарэсах, там ствараюць прыгожыя карціны, яны таксама маюць права быць — у доме, іх можна падарыць сябру. Але ў творы мастацтва ёсць адметнасць: яны выклікаюць на дыялог, праваюць пацудзі. Таму нават у плане на сцяне (як даводзіцца чуць) можна убачыць пэўны згустак эмоцыі. Той чалавек, які здольны гэта ўбачыць — мастак, нават калі ён сам не малюе.

Сёння батык — моднае хобі. Гэта элемент навыву, бо чалавек падабаецца спасціжэнне

новага. Гэта элемент колератэрапіі. Намасчор любіць від творчасці прыяе суназранню, дапамагае спыніцца ў мігунці. І яшчэ гэта зносіны — бо ў наш час (калі жыццё вельмі імклівае) людзі пакутуюць ад адзіноці і шукаюць кантактаў з іншымі.

Ёсць інтарэс да бацьку, мода, але яна праходзіць. А розніца ў тым, што калі ты выбіраеш матэрыял, а ён цябе, то ты праз яго не проста самавыяўляешся, а яшчэ нясеш у свет пэўны пасыл, энергетыку, гармонію. І гэта не праходзіць. Чалавек кантактуе з гэтай карцінай. Яна жыве ў сям’і. А мастак — гэта носьбіт ведаў, якія пра сімвалы перадае людзям. За кожным творам стаіць свая гісторыя. Калі ўкладваеш інфармацыю, то ўкладваеш ва ўсё — ці то дэкаратыўна-прыкладная праца, ці то ўтылітарная рэч, дзеля ўпрыгожвання. Як, напрыклад, матылёк на хустачцы. Тонкі, ледзь улоўны, з крывалі. І можа, чалавек паглядзіць і падумае: у кожнага свае крылы, кожны сам выбірае, ці ўзлятаць яму...

Ларыса ЦІМОШЫК.

Рэальная кінаманія

ЦІ ТРЭБА ДАВЯРАЦЬ ГЛЯДАЦКІМ КАМЕНТАРАМ ПРА ФІЛЬМЫ?

Час ад часу сустракаюцца людзі, якія называюць сябе кінаманамі. Ёсць кінаманы, а ёсць тыя, хто лічыць сябе такімі. Ганарлівая назва прадугледжвае грунтоўную глебу, але ці заўсёды за словам нешта ёсць?

Хлопец з іменам французскі манер, які не чытае кніг, але чытае Playboy і MAXIM, з упэўненасцю, што зробіць гэтым моцнае ўражанне, скажа:

— Я, дарэчы, заўзятый кінаман.

— Праўда? — ажывілася я. — Якіх рэжысёраў ты любіш?

— Я люблю Таранціна, ведаеш такія? — ён думае, я з іншай планеты.

— Выдатны рэжысёр, — адказала я. — Яшчэ каго-небудзь?

— Ну... Яшчэ ёсць такі рэжысёр — Марцін Скарэзза. Чупа?

(Так, я ведаю, ведаю, ведаю я) — І нават глядзела. Можна, нешта з французскай, італьянскай кінашколы, а то ўсё ЗША...

— Люк Бесон.

— О-о. А з рускага кіно?

— Я не гляджу рускае кіно, — з грэблівым усмешкай вымавіў ён.

Пытацца пра беларускае я не стала. Для працягу тэмы аб кінаманях і псеўда-, я адправілася чытаць форум і рэцэнзіі на сайтах. Цікава, якія каментары пакаціваю кінаманты на суспеннае і беларускае кіно. Можна, яны і не называюць сябе словам, якое неяк абавязвае, але думку сваю лічаць аўтарытэтай. Зразумець гэта можна па тым, што яны знаходзяць час для выказванняў нахшталь:

«Глядзець можна» — ну, дзякуй Богу. «Я чакаў большага» — чаго ж ты такі наўны? «Увогуле нядрэнна», «нар-

Кадр з фільма «У тумане» Сяргея ЛАЗНІЦЫ.

мальна», «пойдзе» — схіляю галаву за адзнаку. «Шкада патрачанага часу» — і садзіцца паўтараць англійскую мову ці чытаць Блезэ Паскаля. «Бярэ за душу» — адзінка кожнага трэцяга каментарыя. «Гэта класіка» — тут усё сказана. «Фільм не для сярэдняга розуму» — і ўсе моўчкі пайшлі глядзець «Амерыканскі пірог». «На адзін раз» — значыць, не шэдзур, не шэ-дэ-ур (працяжна).

Вельмі часта фільм аказваецца: «нуднаватым» (у параўнанні з чым?) «незразумелым» (Таркоўскага ж глядзіш!), «зацягнутым» (так-так, трэба спынацца чытаць Паскаля/рамантаваць кран, а тут гэты фільм), але і «афігенным» (усё, што змалгі з прыдыханнем выказаць у культурным экстазе), уражлівым, узрушальным (а што ўразае), што ўзрушыла, што, што ўразае.

Яшчэ кінакарціна можа аказацца «несусветнай каламутай», «цягамоці-

най», «лухтой», і сцеражыцца больш моцных слоўцаў.

Каментарый-канстатацыі, раскіданыя тут і там, складаюцца ў чытача ў пэўную характарыстыку, нахшталь «глядзець/не глядзець». Магу запэўніць: каментарый часта не адлюстроўваюць рэальнай каштоўнасці фільма. І калі не лічыць сябе чалавекам «срэдняга розуму», то «глядзець можна».

Ёсць і больш шматслоўныя карыстальнікі сайтаў і ўдзельнікі форуму. Такія звычайна падмацоўваюць сваю станючую/адмоўную адзнаку тлумачэннем, у пэўным сэнсе аналізім і кароткім водгукам.

Сярод інтэрнэт-кінаманаў, назаўсёміх так, сустракаюцца:

Тыя, хто глядзіць у перспектыве

«Фільм можа мець права на жыццё», — каментуе глядач руска-беларускую карціну «Нэрэальнае кахан-

не». Здымачная група уздыхнула з палягка.

«Фільм з пункту гледжання маляўнічасці і рэжысуры зняты вельмі уражліва, але не наддзёны і наўрад ці ўсхваляюць сучаснага гледача». Але ж ці быў хоць адзін глядач, якога не ўсхваляў фільм «Апошняя танга ў Парыжы» Бернарда Берталучы?..

Тыя, хто абдзелены рэжысёрскай увагай

«Гэта не мастацтва, гэта здыхаючае жаданне выказацца пра нешта сваё, што не мае аніяка

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона), по ОАО «МЛЦ» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже открытой заасфальтированной площадки Г1, общ. пл. 3162 кв.м, инв. № 600/С-143637, расположенной на земельном участке (право постоянного пользования) площадью 0,4584 га по адресу: Минский район, севернее аг. Михановичи.

Начальная цена с НДС – 749 760 000 бел. руб.

Задаток 10% от начальной цены (74 976 000 бел. руб.), перечисляется на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015 государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 10 (десяти) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rtt.by.

Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звезда» от 28.06.2014.

Аукцион состоится 14.08.2014 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 13.08.2014 до 16.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224-61-34, (8029) 102-21-17.

ОАО «Строительный трест № 9, Витебск» извещает своих акционеров о проведении 22 августа 2014 года **ВНЕОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ**

ПОВЕСТКА ДНЯ:

- О выплате дивидендов.

Собрание состоится в 15.00 в здании ОАО «Строительный трест № 9, г. Витебск», по адресу: г. Витебск, ул. Правды, 5.

Список акционеров для регистрации участников собрания будет составлен по состоянию реестра на 1 августа 2014 года.

Регистрация акционеров проводится с 14.30 до 15.00.

Акционерам при себе иметь паспорт, представителям – доверенность. Справки по телефону (8 0212) 60 28 93.

С материалами собрания можно ознакомиться с 12 августа 2014 года в общем отделе ОАО «Строительный трест № 9, г. Витебск» по адресу: г. Витебск, ул. Правды, 5.

УНП 600032968

МИНСКИЙ РАЙСПОЛКОМ ОТКАЗЫВАЕТСЯ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ АУКЦИОНА по продаже земельных участков в частную собственность 29 августа 2014 года в отношении следующего земельного участка:

- Земельный участок для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома площадью 0,1500 га, Минский район, Ждановичинский с/с, д. Тарасово, ул. Вишневая, 1, кадастровый номер земельного участка 623681709601002068. (Лот 5)

УНП 600032917

Утерянный диплом № 0027280 УО ГПТУ № 38 на имя ШПАК Светланы Леонидовны считать недействительным.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ ОБ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ПОМЕЩЕНИЯ

Наименование	Характеристика
Наименование объекта, краткая характеристика, местонахождение объекта	ЛОТ 1 Право заключения договора аренды объекта общественного питания, площадью 888,2, расположенного на вокзале железнодорожной станции Гродно, по адресу: г. Гродно, ул. Буденного, 37, сроком 10 лет.
Начальная цена продажи	22 649 100 (двадцать два миллиона шестьсот сорок девять тысяч сто) белорусских рублей с учетом НДС
Кoeffициент к базовой арендной величине по договору аренды	- коэффициент 3,0;
Сумма задатка	2 264 910 (два миллиона двести шестьдесят четыре тысячи девятьсот десять) белорусских рублей
Продавец	УП «Барановичское отделение Белорусской железной дороги» объединенная станция Гродно, 230023, г. Гродно, ул. Буденного, 37, тел. 8-0152-73-43-52, факс 8-0152-72-24-58
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 41-98-3
Условия аукциона	- организация общественного питания на железнодорожном вокзале станции Гродно; - обеспечение горячим питанием (обедами) работников Гродненского железнодорожного узла с 10:00 торговой наценки и отнесением разницы в наценке за счет собственных средств предприятия.
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора аренды	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	р/с 301 267 917 0017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, БИК 153001739, УНП 500833225.
Аукцион состоится 05 сентября 2014 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3.	
Аукцион проводится в соответствии с Инструкцией о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машиномест, их частей, находящихся в собственности Волковысского района, утвержденной Решением Волковысского районного Совета депутатов 19.12.2003 № 36.	
К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие информацию в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.	
Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:	
- заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;	
- юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;	
- индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;	
- юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.	
При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона представляются:	
- подтверждением юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;	
- физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица; - представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.	
Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.	
В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник соглашается приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.	
Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30.	
Последний день приема заявлений – 29 августа 2014 г. до 15.00.	
Телефоны для справок: 41-98-32, 41-98-34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки».	

04 сентября 2014 года в 10.00 в актовом зале Улуковского сельского исполнительного комитета, расположенного по адресу: Гомельский район, агр. Улуковье, ул. Октябрьская, 1а, СОСТОИТСЯ АУКЦИОН НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРОВ АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ

Наименование объекта	Место, дата, время начала и окончания приема заявлений и прилагаемых к ним документов	Кадастровый номер и адрес земельного участка, его размеры, целевое назначение, характеристика инженерных коммуникаций	Видное право на земельный участок	Начальная цена предмета аукциона	Расходы по организации и проведению аукциона, подлежащие возмещению победителем аукциона	Размер задатка, срок и порядок его внесения, реквизиты расчетного счета	Организация, которая предоставляет информацию о месте размещения земельного участка, которые предлагают передать в аренду по результатам аукциона	Адрес и номер контактного телефона комиссии или организации
Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а Время начала приема заявлений: с 04.08.2014 г. по 29.08.2014 г. с 8.30 до 17.30 13.00–14.00 обед	321089200601000397 строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома площадью 0,1235 га. Гомельская область, Гомельский район, д. Березки, У-1 Согласно ПСД ведутся работы по строительству подъездной дороги в песчано-гравийном исполнении Планируется подведение водопроводных сетей и строительство электропередач	Аренда сроком на 99 лет	38 802 600 белорусских рублей	Расходы в сумме 2 335 650 белорусских рублей и расходы, связанные с опубликованием объявления	Задаток в сумме 3880250 белорусских рублей на р/с 3641414220021 в ЦБУ № 305 филиала 302 ОАО АСБ «Беларусбанк», МРФ 151501664, получатель Улуковский сельский исполнительный комитет, код платежа 04002	Улуковский сельский исполнительный комитет, агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а, тел.: 93-62-75, 93-60-54, 93-62-49
Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а Время начала приема заявлений: с 04.08.2014 г. по 29.08.2014 г. с 8.30 до 17.30 13.00–14.00 обед	321089200601000398 строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома площадью 0,1090 га. Гомельская область, Гомельский район, д. Березки, У-1 Согласно ПСД ведутся работы по строительству подъездной дороги в песчано-гравийном исполнении Планируется подведение водопроводных сетей и строительство электропередач	Аренда сроком на 99 лет	34 246 800 белорусских рублей	Расходы в сумме 2 335 650 белорусских рублей и расходы, связанные с опубликованием объявления	Задаток в сумме 3424900 белорусских рублей на р/с 3641414220021 в ЦБУ № 305 филиала 302 ОАО АСБ «Беларусбанк», МРФ 151501664, получатель Улуковский сельский исполнительный комитет, код платежа 04002	Улуковский сельский исполнительный комитет, агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а, тел.: 93-62-75, 93-60-54, 93-62-49
Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а Время начала приема заявлений: с 04.08.2014 г. по 29.08.2014 г. с 8.30 до 17.30 13.00-14.00 обед	321089200601000437 строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома площадью 0,1088 га. Гомельская область, Гомельский район, д. Березки, У-5 Согласно ПСД ведутся работы по строительству подъездной дороги в песчано-гравийном исполнении Планируется подведение водопроводных сетей и строительство электропередач	Аренда сроком на 99 лет	35 008 700 белорусских рублей	Расходы в сумме 2 418 650 белорусских рублей и расходы, связанные с опубликованием объявления	Задаток в сумме 3500900 белорусских рублей на р/с 3641414220021 в ЦБУ № 305 филиала 302 ОАО АСБ «Беларусбанк», МРФ 151501664, получатель Улуковский сельский исполнительный комитет, код платежа 04002	Улуковский сельский исполнительный комитет, агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а, тел.: 93-62-75, 93-60-54, 93-62-49
Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а Время начала приема заявлений: с 04.08.2014 г. по 29.08.2014 г. с 8.30 до 17.30 13.00–14.00 обед	321089200601000438 строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома площадью 0,1146 га. Гомельская область, Гомельский район, д. Березки, У-11 Согласно ПСД ведутся работы по строительству подъездной дороги в песчано-гравийном исполнении Планируется подведение водопроводных сетей и строительство электропередач	Аренда сроком на 99 лет	36 918 400 белорусских рублей	Расходы в сумме 2 335 650 белорусских рублей и расходы, связанные с опубликованием объявления	Задаток в сумме 3691850 белорусских рублей на р/с 3641414220021 в ЦБУ № 305 филиала 302 ОАО АСБ «Беларусбанк», МРФ 151501664, получатель Улуковский сельский исполнительный комитет, код платежа 04002	Улуковский сельский исполнительный комитет, агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а, тел.: 93-62-75, 93-60-54, 93-62-49
Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а Время начала приема заявлений: с 04.08.2014 г. по 29.08.2014 г. с 8.30 до 17.30 13.00–14.00 обед	321089200601000485 строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома площадью 0,1387 га. Гомельская область, Гомельский район, д. Романовичи, ул. Школьная, У-10 Имеет ограничения (обременения) в использовании в связи с его расположением на площади: 0,0287 га – в охранный зоне сетей и сооружений канализации По улице проходят: электрические сети; водопровод; газ, канализация	Аренда сроком на 99 лет	77 225 450 белорусских рублей	Расходы в сумме 3 605 450 белорусских рублей и расходы, связанные с опубликованием объявления	Задаток в сумме 7722550 белорусских рублей на р/с 3641414220021 в ЦБУ № 305 филиала 302 ОАО АСБ «Беларусбанк», МРФ 151501664, получатель Улуковский сельский исполнительный комитет, код платежа 04002	Улуковский сельский исполнительный комитет, агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а, тел.: 93-62-75, 93-60-54, 93-62-49
Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а Время начала приема заявлений: с 04.08.2014 г. по 29.08.2014 г. с 8.30 до 17.30 13.00–14.00 обед	321089200601000485 строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома площадью 0,1387 га. Гомельская область, Гомельский район, д. Романовичи, ул. Школьная, У-10 Имеет ограничения (обременения) в использовании в связи с его расположением на площади: 0,0287 га – в охранный зоне сетей и сооружений канализации По улице проходят: электрические сети; водопровод; газ, канализация	Аренда сроком на 99 лет	69 269 250 белорусских рублей	Расходы в сумме 4 008 700 белорусских рублей и расходы, связанные с опубликованием объявления	Задаток в сумме 69269250 белорусских рублей на р/с 3641414220021 в ЦБУ № 305 филиала 302 ОАО АСБ «Беларусбанк», МРФ 151501664, получатель Улуковский сельский исполнительный комитет, код платежа 04002	Улуковский сельский исполнительный комитет, агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а	Агрогородок Улуковье, ул. Октябрьская, 1а, тел.: 93-62-75, 93-60-54, 93-62-49

Условия участия в аукционе.

Для участия в аукционе граждане, индивидуальные предприниматели или юридические лица (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо) в установленном в извещении о проведении аукциона срок подает заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые предлагаются получить в аренду по результатам аукциона, представляет документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении, и метки банка, а также заключает с местным исполнительным комитетом или по его поручению с организацией соглашение установленной формы.

Кроме того, в комиссию или организацию представляются: гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей документ, удостоверяющий личность.

К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в комиссию или организацию в указанные в извещении сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие задаток (задатки) в размере, порядке и сроки, определенные в извещении о проведении аукциона, а также заключившие соглашение.

Граждане, индивидуальные предприниматели и юридические лица, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задатки в размере, установленном для каждого из предметов аукциона.

После получения необходимых документов от гражданина на участие в аукционе комиссия или организация выдает ему билет участника аукциона с указанием даты регистрации заявления и номера, под которым он будет участвовать в аукционе. Данные о каждом участнике аукциона заносятся в книгу регистрации участников аукциона.

Участник аукциона имеет право до начала аукциона письменно отозвать заявление об участии в нем. Невяка участника аукциона на аукцион приравнивается к письменному отзыву заявления об участии в нем. При этом участнику аукциона в течение 5 рабочих дней со дня проведения аукциона возвраща-

ется сумма внесенного им задатка (задатков).

Письменный отзыв заявления или невяка участника аукциона на аукцион регистрируется в книге регистрации участников аукциона.

Прием заявлений об участии в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном комиссией или организацией день и час, но не ранее чем за 3 рабочих дня до даты проведения аукциона. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в комиссии или организации.

Сведения об участниках аукциона не подлежат разглашению. Перед началом аукциона его участники обязаны зарегистрироваться в комиссии или организации и обменять билеты участников аукциона на аукционные номера, которые возвращаются в комиссию или организацию после окончания аукциона.

Победителем аукциона либо единственным участнику несостоявшегося аукциона:

- в течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона либо после признания аукциона несостоявшимся;

- внести плату за право заключения договора аренды земельного участка;
- возместить затраты на организацию и проведение аукциона, включая расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документов, необходимых для его проведения, формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении этого участка;
- заключить с сельхозпунктом договор аренды земельного участка и в течение двух месяцев со дня его подписания, но не позднее трех месяцев со дня утверждения протокола о результатах аукциона обратиться в Гомельский межрайонский филиал республиканского унитарного предприятия «Гомельское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» за государственной регистрацией земельного участка, прав, ограничений (обременений) прав на него (Г. Гомель, ул. Войкова, 87);
- выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в аренду победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона.

Участникам предоставляется возможность осмотра земельного участка на местности с представителем сельхозпункта.

Государственное авиационное аварийно-спасательное учреждение «АВИАЦИЯ» МЧС Республики Беларусь ПРОВОДИТ ПРОЦЕДУРУ ПЕРЕГОВОРОВ ПО ЗАКУПКЕ УСЛУГ НА РАЗРАБОТКУ ПРОЕКТА ОБЪЕКТА «Административное здание на территории аэродрома Липки в Минском районе» 2 очередь, инженерные сети». Информация о проведении процедуры размещена на сайте www.icetrade.by 01.08.2014. Контактные телефоны: 385-13-86, факс 287-59-55.

УНП 19043873

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» 3 сентября 2014 г. проводит открытый аукцион № 16-А-14 на право заключения договоров аренды земельных участков в г.Минске

Вид аукциона: открытый (на повышение начальной цены).
Предмет аукциона: право заключения договора аренды земельного участка.

Аукцион проводится в порядке, установленном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 № 462.

На торги выставляются право аренды сроком на 99 лет 11 земельных участков для строительства и обслуживания многоквартирных блокированных жилых домов в г. Минске.

№ предмета аукциона	Месторасположение земельного участка	Кадастровый номер земельного участка	Площадь, га	Начальная цена предмета аукциона (бел. руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)	Расходы на подготовку документации для проведения аукциона (бел. руб.)
1	2	3	4	5	6	7
1	пер. 2-й Енисейский, 62	50000000002008400	0,0429	200 080 650	30 000 000	9 759 295
2	ул. Чекалина, 29	50000000002008396	0,0428	199 622 100	30 000 000	9 759 295
3	пер. Алявзовского, 8	50000000002008397	0,0469	247 841 180	37 000 000	9 759 295
4	пер. Малый Тростенец, 15А	50000000002008395	0,0648	128 658 940	20 000 000	9 759 295
5	пер. 1-й Заречный	50000000002008394	0,0469	213 317 460	32 000 000	9 759 295
6	пер. Малый Тростенец, 27А	50000000002008398	0,1129	224 169 810	34 000 000	9 759 295
7	ул. Затишье (1)	500000000008005934	0,0500	386 914 300	58 000 000	9 759 295
8	ул. Затишье (2)	500000000008005935	0,0500	386 914 300	58 000 000	9 759 295
9	пер. 2-й Енисейский, 121	50000000002008399	0,0489	228 078 520	34 000 000	9 759 295
10	ул. Малый Тростенец, 1А-2	50000000002008393	0,0798	159 066 270	24 000 000	9 759 295
11	пер. 1-й Багратиона, 14	50000000001034132	0,0462	267 862 320	40 000 000	9 759 295

Сведения о наличии инженерных коммуникаций на указанных земельных участках содержится в составе землеустроительной документации.

Инженерное развитие инфраструктуры запрашиваемой территории осуществляется в соответствии с техническими условиями на инженерно-техническое обеспечение соответствующего объекта, выданными эксплуатирующими и согласующими организациями.

Аукцион состоится 3 сентября 2014 г. в 16⁰⁰ по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона:

- внесение платы за земельные участки;
- возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения;
- обращение за государственной регистрацией прав на земельный участок в РУП «Минское городское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» в двухмесячный срок после подписания договора аренды земельного участка;
- получение победителем аукциона в установленном порядке технической документации и разрешения на строительство жилого дома;
- занятие земельных участков (осуществление строительно-монтажных работ) осуществителем гражданином – не позднее одного года, юридическому лицу, индивидуальному предпринимателю – не позднее 6 месяцев со дня утверждения в установленном порядке проектной документации на строительство одноквартирного блокированного жилого дома.

Для участия в аукционе необходимо: **внести задаток (задатки) не позднее 28 августа 2014 г.** в вышесказанном (разные 6 таблиц) размере (в случае участия в торгах в отношении нескольких земельных участков – задаток вносится для каждого из предметов аукциона), перечисляемый на расчетный счет № 3641000000116 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка – 795, УНП – 100690830, назначение платежа – 04002, получатель – главное финансовое управление Мингорисполкома (задатки вносятся в белорусских рублях в суммах, согласно настоящему извещению);

представить в УП «Минский городской центр недвижимости» – организатор аукциона следующие документы:

- заявление на участие в аукционе;
- документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков), с отметкой банка;
- подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, являющееся обязательным по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования;
- дополнительно представляется:** гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; индивидуальным предпринимателем – копия

- внести плату за предмет аукциона (часть платы – в случае предоставления расписки ее внесения);
- возместить Минскому горисполкому расходы по подготовке документации для проведения аукциона;
- выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона;
- возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в т.ч. расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. **Информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под роспись и оплачивается по предоставляемому организатором аукциона счету-фактуре.**

После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Минский горисполком на основании решения об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона либо протокола о признании аукциона несостоявшимся заключает с победителем аукциона договор аренды земельного участка сроком на 99 лет.

Оплата стоимости предметов аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли. По заявлению победителя аукциона Минский горисполком предоставляет расписку внесения платы за предмет аукциона. Указанное заявление подается победителем аукциона в Минский горисполком не позднее одного рабочего дня после утверждения протокола о результатах аукциона.

ДОПОЛНЕНИЕ К ПРОЕКТНЫМ ДЕКЛАРАЦИЯМ

по объекту «Застройка жилых кварталов с объектами социальной инфраструктуры в границах пр. Дзержинского – пр. Любимова – ул. Семашко (2 очередь строительства)», Жилой дом № 18 по генплану, опубликованным в газете «Звезда» № 243 за 27.12.2013, № 6 от 15.01.2014, № 41 от 05.03.2014)

Застройщик – коммунальное унитарное дочернее предприятие «Управление капитального строительства Московского района г. Минска» доводит до сведения заинтересованных лиц о внесении изменений и дополнений в проектные декларации «Застройка жилых кварталов с объектами социальной инфраструктуры в границах пр. Дзержинского – пр. Любимова – ул. Семашко (2 очередь строительства)», Жилой дом № 18 по генплану», опубликованных в газете «Звезда» № 243 за 27.12.2013, № 6 от 15.01.2014, № 41 от 15.03.2014.

Дополнительные для привлечения должников к строительству по договорам создания объектов долевого строительства для физических и юридических лиц предусматриваются:

- 12 квартир на 16, 17 этажах, в том числе:**
 - 4 (четыре) однокомнатные квартиры общей площадью 45,56 кв.м стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном **1 650 долларов США;**
 - 2 (две) двухкомнатные квартиры общей площадью 56 кв.м стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном **1 650 долларов США;**
 - 6 (шесть) двухкомнатных квартир общей площадью 68,51-75,51 кв.м стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном **1 600 долларов США.**
- Условия оплаты по указанным квартирам** – первоначальный взнос в размере **30% стоимости** объекта долевого строительства в течение **10 (десяти) банковских дней** со дня регистрации договора создания объекта долевого строительства в Мингорисполкоме, оставшаяся сумма – в течение 6 месяцев в соответствии с графиком платежей, являющимся приложением к договору.

При одновременном заключении договоров создания объектов долевого строительства с одним физическим (юридическим) лицом на строительство всех вышеуказанных квартир, расположенных на 16, 17 этажах, стоимостью 7 кв.м на однокомнатные квартиры составляет сумму, эквивалентную 1 400 долларов США, двухкомнатных площадью 56 кв.м – 1 400 долларов США, двухкомнатных площадью 68,51-75,51 кв.м – 1 300 долларов США.

- 4 (четыре) однокомнатные квартиры общей площадью 45,56 кв.м стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном **1 650 долларов США;**
- 2 (две) двухкомнатные квартиры общей площадью 56 кв.м стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном **1 650 долларов США;**
- 6 (шесть) двухкомнатных квартир общей площадью 68,51-75,51 кв.м стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном **1 600 долларов США;**
- 2 (две) трехкомнатные квартиры общей площадью 93,6 кв.м стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном **1 550 долларов США;**
- 2 квартиры на 25 этаже, в том числе:**
 - 2 (две) однокомнатные квартиры общей площадью 45,36 кв.м стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном **1 650 долларов США.**

Футбол

ВЕДАЙ БЕЛАРУСАЎ!

Мінскае «Дынама» і салігорскі «Шахцёр» атрымалі важныя перамогі ў першых матчах 3-га кваліфікацыйнага раўнда Лігі Еўропы

Уявіць тое, што «гарнякі» з Салігорска ў гасцях адправілі 5 мячоў у вароты «Зультэ-Варгем», 4-й каманды Бельгіі, нават і зарызцяжка. На вачах мясцовых балельшчыкаў, у якіх ад такога нахабства візіцэраў адвіслі сківіцы, хлопцы з сінявокай рабілі ўсё, што хацелі. Пры гэтым, як прызнаўся Ілья Галюза, паўабаронца «Шахцэра», выніковы лік мог наогул быць 10:4 на нашу карысць.

Сяргей Матвейчык і Аляксей Рысас святкуюць гол у вароты бельгіяцаў.

«Шахцёр» паставіў «Зультэ-Варгем» на калені.

Мінскаму «Дынама» кіраванне падкінула не менш цяжкага саперніка. Румынскі «Клуж» за апошнія дзесяцігоддзі некалькі разоў перамагаў ва ўнутраным першынстве, гуляў у групавым раўндзе Лігі чэмпіёнаў. Яшчэ загадаў было зразумела, будзе цяжка. Аднак мінчане з першых хвілін сустрэчы, якая праходзіла на «Барысаў-Арэне», забралі ініцыятыву ў свае рукі і амаль не выпусклі яе да завяршэння сустрэчы. Праўда, сталічная дружна здолела развіцьця толькі адным галавым ударам, які ў сваю калекцыю «паклаў» Ненад Адамавіч.

Усё вырашыцца ў другім паядынку, — быў спакойны пасля сустрэчы Уладзімір Журавель, галоўны трэнер «Дынама». — У гульні былі моманты, да якіх мы рыхтаваліся — актыўны прэсінг на ўсіх участках поля. Хвілін 15 мы не давалі саперніку правайце сябе. Калі павялі ў ліку, пачалі працаваць на яго захаванне замест таго, каб развіваць поспех.

Зразумела, што перад паўторным паядынкам «Дынама» знаходзіцца ў больш неабяспечным стане, чым наймаверны «Шахцёр»: перавага ў адзін мяч слаізка, невадма, які зменціла павольны «Клуж» перад роднымі балельшчыкамі. Зразумела толькі адно: лёгка не будзе. Матчы ў адказ адбудуцца 7 жніўня.

Тарас ШЧЫРЫ

Крымінал

АДМОВІЎСЯ І ПАЗБАВІЎСЯ

Двое грамадзян Украіны, якія ўезджалі ў Беларусь праз пункт пропуску «Церахоўка» на чыгуцы, павялі сябе аднолькава незаконна. Першы, які ехаў на цягніку Марыупаль — Баранавічы, адмовіўся задэкларавач валюту. Пасля чаго мытнікі знайшлі ў грамадзяніна \$23 900. З іх канфіскаваны \$13 900 — тое, што перавышае суму ў 10 000\$, якую можна перавозіць без дэкларавання. Другі, які ехаў на цягніку «Днепрапятроўск — Санкт-Пецярбург», не паведаміў пра пакет з вымяральных абсталяванням — цвёрдамерам. Мужчына сказаў, што яго папярэдні дзевяці пакунак да Санкт-Пецярбурга. Груз, які папярэдні ацэньваецца ў \$19 000, канфіскаваны.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ЗАРАБІЛА НА НЕПАТРАЧАНЫМ

Распачата крымінальная справа ў дачыненні да бухгалтара ўпраўлення па спорце і турызме Віцебскага аблвыканкама. Уста-ноўлена, што службовая асоба на працягу трох гадоў скрала больш за 140 мільянаў рублёў, якія не былі выкарыстаны на правядзенне спартыўных мерапрыемстваў.

Перададзена для накіравання ў суд справа ў дачыненні і аднаго з кіраўнікоў Глыбоцкага райвыканкама. Чыноўнік зрабіў рамонт пашкоджанага ім службовага аўтамабіля за кошт дзяржаўных сродкаў. Памер прычыненнай страты — больш за 120 мільянаў беларускіх рублёў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Варта пераймання

СВЯТА НА КОЛАХ

У Пухавіцкім раёне праводзяць унікальныя дзіцячыя веласіпедныя фестывалі

Іх ініцыятарам стаў былы сельскі настаўнік з 30-гадовым стажам, член трэнерскага савета Федэрацыі веласіпеднага спорту Мінскай вобласці Уладзімір Мацулевіч. Ён нават наведваў усіх мясцовых прадпрыемстваў, якія гандлююць веласіпедамі, з просьбай прадаставіць транспартны сродак у карыстанне юным спартсменам на час мерапрыемства. Бо, вядома, не ўсе бацькі могуць дазволіць духоколавага «каня» сваім дзецям. На жаль, адгукнуўся толькі адзін бізнесмен — Анатоль Данилаў.

памятныя месцы, воінскія захаванні і брацкія магілы, дзе праводзяць мінгінг — рэжым, ускладаюць кветкі да помнікаў і абеліскаў. Акрамя таго, яны сустракаюцца са знакамітымі землякамі, якія зрабілі значны ўклад у развіццё культуры, эканомікі і сельскай гаспадаркі рэгіёна, ветэранамі вайны і працы.

Важна і тое, што не толькі пераможцы веларабату атрымліваюць узнагароды. Арганізатары імкунца, каб ніхто не застаўся без прыза ці падарунка.

А Уладзімір Мацулевіч спадзяецца, што свята мясцовага маштабу з цягам часу набырае моц і выйдзе за межы раёна — на вобласць і рэспубліку. Тым больш што фестываль падтрымліваюць мясцовыя ўлады, грамадскія арганізацыі і проста неабываковыя людзі.

Таяцяна ЛАЗОЎСКАЯ

Даты Падзеі Людзі

1549 год — 465 гадоў таму нарадзіўся Мікалай Хрыстафор Радзівіл Сіротка, адзін з прадстаўнікоў найбуйнейшага магнатскага роду, дзяржаўны і ваенны дзеяч ВКЛ, мецэнат, пісьменнік.

1933 год — адкрыты Беламорска-Балтыйскі канал. Канал злучае Белае мора з Анежскім возерам і мае выхад да Балтыйскага мора і Волга-Балтыйскага воднага шляху. Упершыню ідэя яго будаўніцтва была выказана яшчэ Пятром I падчас Паўночнай вайны. Аднак рашэнне аб пачатку работ было прынята значна пазней — у 1930 годзе. Канал быў будаваны за рэкордна кароткі тэрмін — толькі за 20 месяцаў.

1940 год — ваенны трыбунал французскага ўрада завочна прысудзіў брыгаднага генерала Шарля дэ Голя да смяротнага пакарання з пазбаўленнем воінскага звання і канфіскацыі маёмасці.

1940 год — устанавлена ў краіне калабаранцянскага рэжыму Вішы. Новы рэжым аздаў дэ Голя суду за выступленне ў чэрвені па Лонданскім радыё з заклікам да французскіх патрыётаў працягваць узброеную барацьбу з нацысцкай Германіяй.

У гэтым выступленні дэ Голь абвясціў сябе легітымным прадстаўніком Францыі.

Было сказана

Уладзімір КАРАТКЕВІЧ, пісьменнік, драматург, паэт, кінасцэнарыст:

«Душа твая належыць толькі Богу і з'яўляецца палым, шабля — ваявоўзе справядлівай вайны, жыццё — усім добрым людзям, сэрца — каханай. Але сонар і тосць — яны належыць толькі табе і больш нікому».

НАРОДЖАННЯ 2 жніўня

Гэтыя людзі здольны знайсці сябе ў розных сферах жыцця, надаючы таму, чым займаюцца, свой асабісты каларыт; лёгка паддаюцца зменам, застаючыся самімі сабой. Яны ўяўляюць сабой рознакаляровы палітру — ад самых чужых да жорсткіх асоб. Для іх няпростым іспытам з'яўляюцца ўлада і грошы, якія яны выкарыстоўваюць для дасягнення сваёй мэты.

НАРОДЖАННЯ 3 жніўня

Іх падсвядома вабіць небяспека ў любой форме. Для іх важная сама рызыка, а не ісціна. Галоўнае для іх — навучыцца свечасова спыніцца. Не схільныя да «зямных» намераў, яны шукаюць новых уражанняў далёка ад дому. Яны прывыкліся бяздумна рызыкаваць сабой, і ніякі перакананні родных і блізкіх, якія хвалюцца за іх, не могуць адцягнуць ад іменнага да канфілікту. Для іх вельмі важна ўсведамляць сябе героямі; разуменне ратавання з'яўляецца цэнтрам іх прыцягнення. Неўтамаванае іменнае да прыгод для большасці з іх — тое ж, што і наркотык для наркманаў. Іх натура схільная да пастаяннага пошуку вострых адчуванняў.

СЁННЯ

Таблица погоды на сегодня: Сонца, Усход, Захад, Даўжыня дня, Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

Месяц

Першая квадра 4 жніўня. Месяц у сур'і Шалыў.

Імяніны

Пр. Аляксандра, Георгія, Івана, Сяргея, Фёдара, К. Карыны, Марыі, Густава, Сцяпана.

ЗАЎТРА

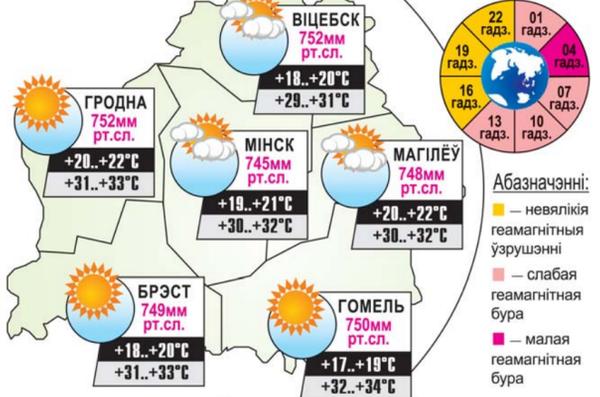

Таблица погоды у суседзях: Варшава, Кіеў, Рыга, Вільнюс, Масква, С.Пецярбург.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. Перыяд дзелавой і творчай актыўнасці, які дазволіць раскрыць ваш творчы патэнцыял. Маеце ўсе шанцы рэалізаваць даўно задуманыя планы. Тыдзень багаты на сустрэчы і забавляльныя мерапрыемствы, што можа стаць прычынай стомленасці.

ЦЯЛЕЦ. Для наладжвання кантактаў і карысных для справы сувязяў спрыяльна панядзелак і аўторак. Не паддавайцеся на авантуры прапановы, тым самым забягнеце магчымых непрыемнасцяў. У пятніцу лепш пагадзіцца на кампраміс. У суботу ганіце адмоўныя эмоцыі прэч і прывяжце гэты дзень прымірэнню і аднаўленню адносін.

БЛІЗНЯТЫ. Тыдзень акажача дынамічным і паспяховым. Калі ў вас намячаецца далёкая падарожжа — яна будзе удачай. Пры адстойванні сваіх інтарэсаў у пятніцу вывядзіце настойлівасць. Выхадны дні, хутчэй за ўсё, прыйдзецца прывяжце рашэнне неадкладных сямейных праблем.

РАК. Пажадана заняцца разнашэрым блгучым праблем. Вам цалкам па сілах стварыць вакол сябе гарманічную абстаноўку, таму не дазваляйце беспастаўнаму сумненню трыываць вас. Не саромейцеся звярнуцца па параду да кампетэнтнага чалавека.

ЛЕЎ. Паспрабуйце прымірыць свае жаданні са сваімі магчымасцямі. Не ўсе пытанні, якія ўзнікаюць, вы зможаце вырашыць хутка, што будзе моцна раздражняць. У сярэдзіне тыдня, хутчэй за ўсё, даведзецца акунцаць у праблемы дзяцей. Для эфектыўнасці дзеянняў спатрэбіцца падтрымка групы аднадумцаў.

ДЗЕВА. Можна планавачь блжэйшую будучыню. З новымі задумамі лепш пакачаць да сярэды. Не выключаны некаторыя змены ў жыцці — калі вам прапануюць змяніць працу, то гэта добрая прапанова, яе варта разгледзець.

ШАЛІ. Для вас не павінна існаваць якіх-небудзь дробязяў у сферы інфармацыі. Калегі могуць дапамагчы парадамі, стараіцеся з імі супрацоўнічаць. Паспрабуйце прывяжце высокія інтэлектуальныя здольнасці: гэта можа стаць сур'ёзным крокам на шляху да кар'ернага ўзлёту.

СКАРПІЕН. Прышоў час стрэціць з сябе ляноту і рушыць да новых мэтаў і здзійсненняў. Чацвер пагражае канфліктамі, трымаіце сябе ў руках і паспрабуйце менш спрачацца і не прычыцца начальства. Галоўнае — свечасова спыніцца і аб'ектыўна ацаніць становішча, у якім вы апынуліся. Выхадныя — удалы час для актыўнага адпачынку на ўлонні прыроды.

СТРАЛЕЦ. Будзеце вымушаны пагурацца ў справы свайго атачэння, не маючы магчымасці знайсці для сябе нават пару хвілін, што выкліча раздражненне і канфліктныя сітуацыі.

У любой сітуацыі кантралюйце эмоцыі, вашы рашэнні павінны быць справядлівымі і мудрымі. У нядзелю дазвольце сабе спакойны адпачынак, перанясце ўсё справы на іншы дзень.

КАЗЯРОГ. Не тармазіце ваша імкненне пашырчы гарызонты, вы лёгка можаце асвоіць нешта новае і карыснае для сябе, а таксама павысіць узровень прафесійных ведаў. Вам патрэбны новыя ўражанні, не пазбаўляйце сябе магчымасці атрымаць іх, інакш загоніце сябе ў дэпрэсію. Не бойцеся спрачацца з блізкімі людзьмі, у гэтых спрэчках народзіцца відавочная абодвум бакам ісціна.

ВАДАЛЕЙ. Неабходна навучыцца жыць у згодзе не толькі з самім сабой, але і навакольнымі. Нават у парыве праведнага гневу не варта «размазваць па сцяне» блізкіх людзей. Можна заняцца разгледкам прапановаў аб пераходзе на новую працу, якая падкрэсліць вашу сацыяльную значнасць. Для падобных рашучых дзеянняў асабліва добрая сярэдзіна тыдня.

РЫБЫ. У пачатку тыдня магчыма расчараванне ў кімсьці з блізкіх людзей, але гэта яшчэ не падстава для засмучэння. Раптоўны званок ад гэтага чалавека прымусяць вас ззяць ад ішчасця. Найбольш цікавыя ідэі могуць наведваць вас у пятніцу. Адчуванне спакою і гармоніі прыйдзе да вас да канца тыдня, а ўсведамленне завяршэнасці справу прынясе пачуццё глыбокага задавальнення.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

УСЕ НА ПІКНІК!

Ізумрудны алей

Спатрэбіцца: патрушка, кроп, кінза, базілік, алей.

Зялёніва вымыць і абсушыць на рунчыку. Здрабніць блендарам або дробна нарэзаць нажом. Перакласці сумесь у сухі слоічак да «плечычка» і заліць алеем. Акуратна перамяшчаць, каб алей працяк да дна слоічка. Захоўваць у халадзільніку на самай халоднай паліцы. У такім выглядзе захоўваецца колер і водар свежага зялёніва. Колькасць кожнага віду барэцка на смак.

Кабачковая салата

Спатрэбіцца: кабачок — 1,5 кг, перац балгарскі (салодкі) — 6 шт., цыбуля рэчатая — 6 шт., памідоры — 1 кг., алей — 2/3 шклянкі, цукар — 2/3 шклянкі, соль — 2 ст. л., воцат (9%) — 0,5 шклянкі.

Прыгатаваць марынад: змяшчаць алей, цукар, соль, воцат. Кабачкі нарэзаць сламкай. Цыбулю нарэзаць паўколцамі. У перца выдаліць насенне, нарэзаць сламкай. Памідоры прапусціць праз мясарубку. У кіпячы марынад класці па чарзе, спачатку — кабачкі. Паварыць 5 хвілін, памешваючы. Затым цыбулю. Таксама паварыць 5 хвілін. Далей перац балгарскі — 5 хвілін. Памідоры. Варыць ужо 10 хвілін, не забываючы мяшчаць. Гарачую салату раскласці ў стэрылізаваныя слоікі. Закатаць.

Аліўкавыя калабкі

Спатрэбіцца: аліўкі зялёныя (буындыя, без костачак) — 40 шт., сыр цвёрды — 150 г, масла сметанковае (халоднае, парэзанае кубікамі) — 120 г, мукка — 200 г, перац чорны — 1/2 ч. л., яйка — 1 шт., кунжут (насенне) — 1 ст. л.

З надзёртага сыру, масла, мукі, солі, перцу (у тры пальчы) і лыжкі халоднай вады змясіце цеста. Падзвіжце яго на чатыры кавалкі, а потым кавалкі з іх — яшчэ на 10. Абсушыце цеста. Падзвіжце яго на чатыры кавалкі, а потым кавалкі з іх — яшчэ на 10. Абсушыце аліўкі сурвэткамі. Загарніце кожную аліўку ў кавалчак цеста і пакачайце шарык паміж далонямі, каб сфармаваўся калабок. Выкладзіце калабкі на бляху, заслана паперай для запякнення, і прыміце ў халадзільнік хвілін на 30. Разгарэйце духоўку да 180°C. Памажце калабкі ўзбітым яйкам і папусьце насеннем кунжуту. Запякайце 20 хвілін да залацістага колеру.

УСМІХНЕМСЯ

Хочаш адпомсціць мужу? Навядзі пародак у гаражы!

Дзеці — кветкі жыцця :) — Тата, тата, паглядзі, як я цябе намалявала!

— Добра, дачушка, малайчына, толькі, чаму ў мяне аранжавыя валасы? — Ну няма ў мяне алоўка лысага колеру!

Што агульнага паміж генеральным дырэктарам «Мерседэс» і генеральным дырэктарам «АўтоВАЗ»? Яны абодва ездзяць на «Мерседэсах»!

— Уяві, мая сабрала на парах усё мае шаркпаткі! — Не ўпусці гэтую жанчыну, дружа, не ўпусці!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙСЬКІХ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А.КЛЯШЧУК, А.ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦІМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда» АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага 10-а.

Тэлефоны: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыі: лісьмаў — 287 18 64, падліку і распуськожвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, аддзельных па выпуску дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай воблі: (017) 292 21 03; бухгалтэрыя: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх мераваны не заўсёды супадаюць з мераванымі рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім мераванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адукувана ў Рэспубліканскім унітарным прафесійным «Выдавецтва «Беларускі Дом друку» ЛП № 02330106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 19.794. Індэкс 63850. Зак. № 3049.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30 1 жніўня 2014 года.